

דוח שנתי
מספר 6
לשנת 2022

הממונה
על קבילות
הציבור

תאגיד השידור
הישראלי

כאן

**דוח הממונה
על קבילות
הציבור
לשנת 2022**

מארס, 2022

מר גיל עומר
יו"ר מועצת תאגיד השידור

גיל שלום,

בהתאם לסעיף 12 (א) לכללי תאגיד השידור הישראלי (הממונה על קבילות הציבור), התשע"ז-2017, הנני מתכבד להגיש למועצה את הדו"ח השנתי מס' 6 של הממונה לשנת הפעילות 2022.

דין וחשבון זה מסכם את פעילות הממונה על קבילות הציבור בשנה הנסקרת. הוא כולל הצגה וניתוח נתונים וממצאים, מגמות ודוגמאות מאפיינות מתוך הקבילות שהגיעו מן הציבור לנציבות הקבילות מיום 1.1.2022 ועד 31.12.2022.

מבחינת הטיפול בתלונות, הדו"ח מתייחס לשתי תקופות:

הראשונה, מ-1.1.2022 ועד 18.10.2022, שבה שימשה הגב' אורלי ממון כממונה על קבילות הציבור; התקופה השנייה, החל מ-18.10.2022, שבה התחלתי בתפקידי זה, ועד 31.12.2022. עם זאת, מבחינת הצגת הממצאים והדוגמאות הנלוות, הדו"ח מוצג כמקשה אחת לכלל התקופה.

בהזדמנות זו אני מבקש להודות באמצעותך למיכל רחמימי, מרכזת קבילות ופניות הציבור, שותפתי הנאמנה בהכנת הדוח, שמלווה את פעילות הממונה במקצועיות גבוהה ובמסירות רבה לאורך שנים רבות.

בברכה,

ד"ר אורי פז
הממונה על קבילות הציבור

הממונה על קבילות הציבור - תאגיד השידור הישראלי

הממונה על קבילות הציבור בתאגיד הינו מינוי על פי חוק השידור הציבורי הישראלי תשע"ד-2014. על-פי לשון החוק, הממונה על קבילות הציבור יהיה עצמאי במילוי תפקידו, ידון ויברר קבילות ותלונות מטעם הציבור בכל הנוגע לשידורי התאגיד והתוכן שהוא מספק, לרבות פרסומות, הודעות חסות ותשדירים לשירות הציבור.

הממונה משמש כתובת נאמנה של הציבור לפניות, טענות, הערות, הארות והשגות הנוגעות לפרסומי התאגיד בסל שידורים רחב ומגוון בטלוויזיה, בדיגיטל וברדיו, ושל כל מי שרואה עצמו נפגע משידורים אלה. הוא רשאי לברר את התלונה בכל דרך שיראה לנכון, לבצע בדיקות פנימיות של הקבילות על פי שיקול דעתו, מתוך הגינות ושמירה על האיזון בין חופש הביטוי של הגורמים המשדרים לבין כבודם של הפונים.

מועצת התאגיד קבעה את הכללים לפעולתו של הממונה, לרבות לעניין אופן בירור התלונות. ועדת האתיקה של המועצה מקיימת עמו שגרת דיונים בסוגיות אתיות ובתלונות עקרוניות.

דרכי הפניה לממונה

הגשת פנייה תעשה בכתב, אותה ניתן להגיש בדרכים הבאות:

- באמצעות טופס פנייה דיגיטלי בקישור הבא: [HTTPS://WWW.KAN.ORG.IL/ITEM/?ITEMID=105469](https://www.kan.org.il/item/?itemid=105469)
- באמצעות פקס שמספרו : 076-8167399
- בדואר לכתובת: הממונה על קבילות הציבור, בית הדפוס 32 (כנפי נשרים 23), ירושלים.

הממונה על קבילות הציבור:

ד"ר אורי פז

URIP@KAN.ORG.IL

רכזת פניות וקבילות הציבור:

מיכל רחמימי

MICHALRA@KAN.ORG.IL

תוכן העניינים

אופן הטיפול בתלונות	11	פתח דבר האחריות והמחויבות שלנו	8	הממונה על קבילות הציבור	4
אתיקה	26	פרק 2: נושאי התלונות ודוגמאות	24	פרק 1: נתונים, ממצאים עיקריים ומגמות	12
תוכן פוגעני	36	לשון ושפה עברית	34	תרבות דיבור, מינוח וניסוח	32
חוסר איזון והטיה	52	תכנים ומסגרות שידור	46	סגנון הגשה ותרבות הדיון	44
		קליטה	62	טעויות וחוסר דיוק	58

פתח דבר – האחריות והמחויבות שלנו

הרציונל העומד מאחורי דוח זה הינו המחויבות שלנו כתאגיד ציבורי להיות חשופים לביקורת, במה שמוגדר כאחריות הדיווח (Accountability) – החבות כלפי החברה כחלק בלתי נפרד מהאינטרס הציבורי. הציבור הצופה, הקורא והמאזין למכלול שידורינו בכל הפלטפורמות (טלוויזיה, רדיו ודיגיטל) זכאי לצפות מאיתנו שנשקוד על קיום וטיפוח סטנדרטים נאותים בעת מילוי חובותינו המקצועיים.

במסגרת זו, האחריות והמחויבות שלנו היא לדווח ולתת דין-וחשבון לציבור על אופן התנהלותנו ומעשינו, לבדוק את היקף ואופי המידע שהגיע לידינו באמצעות קבילות הציבור, כמו-גם את איכות הביצועים שלנו, כפי

שבאה לידי ביטוי בטיפול ראוי בקבילה. אחריות זו מתייחסת לחובתנו לספק מידע לציבור לגבי מה השתבש במהלך טעות או הפרה של ערך אתי-מקצועי בהתנהלות העיתונאית השגרתית, לבחון מהן הפרקטיקות העיתונאיות שהובילו לביצוען, במידה ואכן התרחשו, לבחון את ההשלכות הנובעות מכך, להציג את הדרכים בהן נקטנו כדי לקבל אחריות על מעשינו ובעיקר להפיק מהן את המיטב כדי למנוע את הישנותן.

עמדת הממונה הינה שבנוסף לטיפול וביורור הקבילות המגיעות מן הציבור, יש צורך בגישה אקטיבית המתבטאת באיתור יזום של תקלות אתיות במטרה למנוע את הישנותן. לכן, עיקר חשיבותו של דוח זה הינו לא רק בהצגת תכניו וממצאיו, אלא בעיקר בהפיכתו לכלי חשוב בארגז הכלים להטמעה, להפקת לקחים ולמניעה בקרב כל גורמי המקצוע הרלוונטיים בתאגיד.

באמצעות פעילות הממונה על קבילות הציבור, כמנגנון פיקוח ובקרה עצמית, אנו מבקשים לתת מענה לסוגיית אחריות הדיווח המכירה באחריותנו כלפי הציבור והחברה. אנו מאמינים בכוחנו לשמש גורם חשוב באכיפת נורמות עיתונאיות ראויות בערוצי השידור השונים בתאגיד באמצעות קבלת קבילות הציבור וביורור. לכן, אנו מבססים את פעילותנו על אחריות מקצועית לקביעת אמות-מידה ולשמירה על רמת ביצועים גבוהה בתחום האתיקה העיתונאית. מצד אחד, אנו פועלים בתאגיד השידור הציבורי להבטיח את קיומו של חופש העיתונות וחופש הביטוי, ומצד שני, להבטיח את איכותה של עבודתנו העיתונאית, ובעיקר את רמתנו האתית-המקצועית, תוך קיום כללי האתיקה המוסכמים וקיום מערכת של קבלה וביורור תלונות במקרים של חריגות מהכללים.

לאמור, אנו בוחנים את התלונות המוגשות לנו דרך המשקפיים של כללי האתיקה העיתונאית ומגיבים בהתאם, מתוך הבנה שבדרך זו קיים סיכוי למנוע בשלב מוקדם את התפתחות התלונה לכדי תביעה משפטית.

בבסיס פעילותנו עומדת השקיפות (Transparency), נורמה וערך מרכזי בקבלת האחריות המוטלת עלינו. אנחנו מעודדים שקיפות באמצעות דוח זה המוגש לציבור, המסכם את שנת הפעילות האחרונה, מתוך הבנה עמוקה שככל שישנה שקיפות גבוהה יותר בארגון, כך היחסים שיתבססו עם הקהל יהיו ראויים יותר לאמון.

מטרת דוח זה לשנת 2022 הינה להציג בפני הציבור מידע וסקירה של הקבילות שהתקבלו במשרד הממונה ודרך הטיפול בהן. בה במידה, הדוח פונה פנימה לתאגיד עצמו, ומשקף לעושים במלאכת התוכן לסוגיו את תגובות ועמדות הציבור לעבודה הנעשית, ואת הדגשים והכללים הדורשים מבחינתם הקפדה והפנמה במהלך העבודה השוטפת והמורכבת.

מכאן, שהשאיפה הינה למנף דוח זה ככלי להפקת לקחים בקרב הגורמים השונים בתאגיד, כדי שעקרונות של אתיקה יוטמעו ויופנמו בשגרת הפעילות. עמדת הממונה הינה שבנוסף לטיפול ובירור הקבילות המגיעות מן הציבור, יש צורך בגישה אקטיבית המתבטאת באיתור יזום של תקלות אתיות במטרה למנוע את הישנותן.

לכן, עיקר חשיבותו של דוח זה הינו לא רק בהצגת תכניו וממצאיו, אלא בעיקר בהפיכתו לכלי חשוב בארגז הכלים להטמעה, להפקת לקחים ולמניעה בקרב כל גורמי המקצוע הרלוונטיים בתאגיד.

כאן המקום לציין, שבכל השנים מאז הוקם, ביסס תאגיד השידור הציבורי את מעמדו בזירת התקשורת הישראלית, תוך תהליך למידה והפנמה של האחריות והמחויבות האתית והציבורית הנובעים ממעמדו. לעניין זה, לצד הסיוע והתמיכה הרבה שקיבל בעבודתו השוטפת, יש מקום להדגיש את ההשקעה הרבה בתחומי האתיקה בכל חטיבות המדיה במהלך תקופת עבודתו של הממונה.

שנת 2022 עמדה בסימן דעיכת מגפת הקורונה וחילופי השלטון בישראל. ב-30 ביוני אושר פיזור מוקדם של הכנסת ה-24 שהוביל לחילופים בממשלת ישראל ה-36 בין נפתלי בנט ליאיר לפיד בתפקיד ראש הממשלה. ב-1 בנובמבר 2022 נערכו הבחירות לכנסת ה-25 בישראל וב-29 בדצמבר הושבעה ממשלת ישראל ה-37 בראשות בנימין נתניהו. אירוע מרכזי נוסף היה פיגוע הירי ברחוב דיזנגוף (7 באפריל 2022) שביצע מחבל פלסטיני ברחוב דיזנגוף בתל אביב-יפו, במהלך גל הטרור בישראל ועורר דיון ציבורי סוער סביב מאפייני הסיקור חסרי התקדים שליוו אירוע זה. וגם, זו היתה שנת המונדיאל (נובמבר-דצמבר 2022), השנה הגדולה והבועטת של כאן 11, שהרקיעה לשיאי צפייה מרשימים במיוחד.

האירועים הללו, ואירועים בולטים אחרים בשנת 2022, הינם תמונת ראי לפעילות ולסיקור העיתונאי כפי שבאו לידי ביטוי בשלוש הפלטפורמות המרכזיות של התאגיד ברדיו, בטלוויזיה ובדיגיטל. לצד אירועי החדשות והאקטואליה הרבים עליהם אמונה חטיבת החדשות, עלתה שורה של הפקות תוכן איכותיות ומצליחות בחטיבת הטלוויזיה שזכתה לתהודה ציבורית נרחבת. כל התכנים הללו גם משקפים בהתאמה את ההיקף ואופי קבילות הציבור שהגיעו לנציבות לאורך כל השנה. הדוח עצמו מציג, למעשה, משוב מצד הקהל הרחב המעיד על יחס ומעורבותו העמוקה בתכנים ובאיכותם, כמו-גם על הציפיות שלו מהתאגיד כשידור ציבורי בכל הקשור להקפדה הנדרשת על החוק ועל כללי האתיקה.

בדוח שלהלן מובאים ממצאים, תרשימים וניתוח כמותי ואיכותני של התלונות שהתקבלו בשנה הנסקרת, והם מלווים בדוגמאות מאפיינות של תלונות והמענים שניתנו להן. הוא כולל גם נתונים השוואתיים בין שנת 2021 לשנת 2022, מהם ניתן ללמוד על מגמות ותופעות המאפיינות את השנה הנסקרת לעומת קודמתה.

בתהליך הטיפול והבירור השוטף של הקבילות ניתן לחוש בתגובות הצופים, המאזינים והקוראים, המגיבים על מגוון רחב של נושאים, בהם טעויות עובדתיות, טעויות לשון, אי הבנות, סילוף, הטיה, הוצאת דברים מהקשרם, כמו גם על פרסומים הנראים בעיניהם פוגעניים ובלתי ראויים, שגרמו לפגיעה בפרטיותו ובכבודם.

לעיתים, הטיפול בקבילות ירד לשורשם של דברים והוביל את הממונה לבירור של נושאים עקרוניים ומהותיים,

שמקורם לרוב מפגיעה או מהפרה של כללי האתיקה העיתונאית. בהקשר זה ראוי לציין שלצד הממונה פועלת ועדת האתיקה הפנימית, שדנה בקבילות עקרוניות ומהותיות. בנוסף, ועדת האתיקה של המועצה היא זו המלווה את הממונה בשגרת עבודתו ודנה עמו בסוגיות אתיות ובתלונות עקרוניות.

זהו הדו"ח השישי שמתפרסם על-ידי הממונה על קבילות הציבור בתאגיד. בארבע שנות פעילותו הקודמות, ובחלק ניכר משנתו החמישית, היתה אורלי ממן אחראית על הטיפול בקבילות, ועל כך נתונה לה התודה וההערכה. היא זו שהניחה את התשתית למוסד הקבילות, המשמש אותי כיום, עם כניסתי ב-18.10.2022 לתפקיד הממונה. תודה גדולה גם לרכזת הנציבות, מיכל רחמימי, על עבודתה המסורה והמעולה לאורך שנים רבות.

זוהי גם הזדמנות להודות בכל לב ליו"ר המועצה, גיל עומר, ליו"ר ועדת האתיקה של המועצה, פרופ' דוד אלכסנדר ולחבריה יוחנן צנגן ופרופ' מנחם בן ששון, ולמנכ"ל התאגיד, גולן יוכפז, על השותפות והאמון.

תודה מיוחדת לכל אלה שמלווים אותי לאורך כל השנה במקצועיות ובאחריות רבה במהלך בירור הקבילות: הבלשנית הבכירה ויועצת הלשון הוותיקה של התאגיד, רות אלמגור-רמון; אילאיל שחר (סגנית ראש חטיבת החדשות); לי-אור אברבך (סמנכ"ל חטיבת הרדיו) ואופיר ברק (סגן מנהל רשת ב').

ד"ר אורי פז

**הממונה על קבילות הציבור
"כאן" - תאגיד השידור הישראלי**

אופן הטיפול בתלונות/קבילות

בדיקת התלונה

לאחר קבלת התלונה, הממונה יעשה כמיטב יכולתו לבדוק אותה לגופה ולהשיב עליה באופן ענייני בתוך פרק זמן סביר. במקרים מורכבים יותר הוא יקיים בדיקה מעמיקה, ככל שהדבר נדרש, בקרב כל הגורמים הרלוונטיים בתאגיד שלגביהם היא מתייחסת לצורך קבלות תגובות והבהרות נוספות. לעיתים, בהתאם לשיקול דעתו, הממונה רשאי לשמוע את המתלונן, או מי שהתלונה נוגעת לו, אם יראה בכך תועלת, ולבקש לשמוע דעות נוספות מגורמים בני סמכא בתחום הנדון.

הכרעת הממונה

לצורך קבלת החלטה בקבילה הדורשת הכרעה, הממונה יעזר בחוק התאגיד ובכללי האתיקה המעוגנים בתקנון. מצא הממונה כי התלונה מוצדקת, כולה או חלקה, או שאינה מוצדקת, יפנה לפונה בתשובה מנומקת בכתב, באמצעות מערכת הקבילות הממוחשבת. אם בעקבות הבדיקה מצא הממונה ליקוי משמעותי או עקרוני בעבודת הארגון, הוא רשאי להצביע לפני מי שהוגשה נגדו התלונה על הצורך בתיקון או הבהרה ולדרוש שידור של תוצאות הברור.

דוח על פעילות הממונה

הממונה מפרסם, אחת לשנה לפחות, דוח על פעילותו, באתר האינטרנט של התאגיד.

מי יכול לפנות לממונה על קבילות הציבור

כל אדם רשאי לפנות לממונה, לקבול או להתלונן בפניו, ובלבד שהפנייה תיעשה בכתב, בזיהוי מלא של הפונה, לצד פרטי ההתקשרות עמו. כל תלונה או פנייה בעניינים הנוגעים לשידורי הטלוויזיה, הרדיו והדיגיטל המשודרים במסגרת התאגיד יש להפנות למשרדו. הממונה יקבל את פניותיהם של הצופים, המאזינים והגולשים, יבדוק אותן בתשומת הלב ובהגינות הראויים וישיב לכל פנייה.

מהלך ואופן הטיפול בקבילה

התלונות המגיעות לממונה נקלטות במערכת ממוחשבת ומסווגות על-פי עניינן ועל-פי נושא התלונה. הפונה מתבקש למסור את מרב הפרטים שיקלו לאתר ולטפל בנשוא הקבילה (שם תכנית, הגוף המשרד, תאריך וכד') ויקבל הודעה מיידית על קבלת הקבילה וקליטתה במערכת. במידת הצורך, הממונה ישוב אל הקובל ויבקש פרטים נוספים להשלמת הטיפול בקבילה. במקרים מיוחדים של התארכות הטיפול בקבילה, הממונה יעדכן את המתלונן בתשובת ביניים. לעיתים, הממונה יעניק מענה והתייחסות בעל-פה לפניות של בעלי מוגבלויות או קשישים, או בפניות מיוחדות שבהן ימצא לנכון להעניק מענה אישי.

אילו תלונות לא יטופלו?

- מטופלות בבית המשפט או שעניינם הוכרע משפטית
- הוגשו בעילום שם
- הממונה סבור כי הן קנטרניות או טורדניות (עד כה נמנע הממונה מסיווג כזה של תלונות או מתלוננים)

נתונים
וממצאים
עיקריים
דוח 2022

פרק 1

בפרק זה מובאים ממצאים, תרשימים וניתוח כמותי ואיכותני של התלונות שהתקבלו בשנת 2022, כולל נתונים השוואתיים לשנת 2021, מהם ניתן ללמוד על מגמות ותופעות המאפיינות את השנה הנסקרת לעומת קודמתה. הממצאים המוצגים מהווים תמונת מצב המושתתת על המשוב מצד הציבור הרחב לתוכני השידור בכל הפלטפורמות ובכל הערוצים. יש בו כדי ללמד על יחסו של הקהל לשידורי התאגיד, לתכנים ולאיכותם, לציפיות ממנו כשידור ציבורי, להקפדה הנדרשת על כללי האתיקה ועל מידת העניין והמעורבות של הציבור בשידוריו.

דוח 2022 – ממצאים עיקריים

71%

סוג התוכן המוביל:
חדשות ואקטואליה

25%

הערוץ המוביל
בתלונות: כאן 11
תוכניות

60%

מהתלונות בטלויזיה

1,038

היקף התלונות הכולל

74%

שיעור התלונות
המוצדקות בלשון
ושפה עברית

46%

כאן אתר בראש
התלונות המוצדקות

31%

שיעור התלונות
המוצדקות

22%

נושא התלונות
בשיעור הגבוה ביותר:
אתיקה עיתונאית

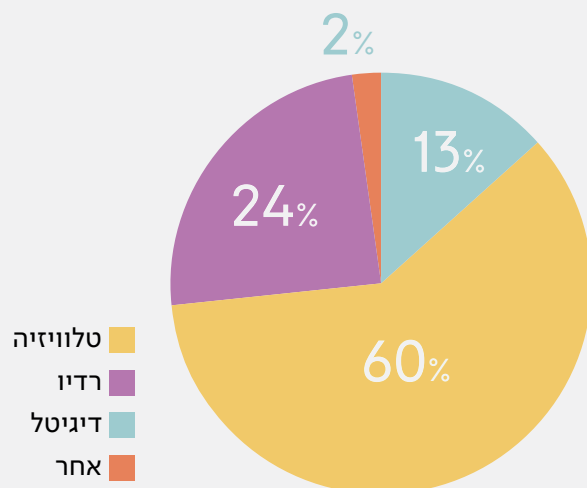
התפלגות לפי מדיה: רוב התלונות - בטלויזיה

כמו בשנה הקודמת כך גם עתה, המדיום הטלוויזיוני המשיך לרכז את חלק הארי של התלונות לפי מדיה - 625 קבילות שהן 60% מסך כל התלונות. יחד עם זאת, ניתן לזהות מגמת עקבית של ירידה בהיקף התלונות לטלוויזיה לעומת השנים הקודמות - 63% בשנת 2021 ו-68% בשנת 2020.

הרדיו מדורג במקום השני עם 251 קבילות (24%), לעומת 30% ב-2021 - וגם כאן בולטת מגמת הירידה בשיעור של 6%.

תחום הדיגיטל נמצא במקום השלישי - 139 קבילות ב-2022 שהן 13% מכלל התלונות, לעומת 5% ב-2021 - עלייה משמעותית של 8% בשיעור הכולל של התלונות. בהתפלגות הפנימית בתחום הדיגיטל מדורג במקום הראשון כאן אתר עם 74 תלונות, ואחריו כאן בטוויטר עם 42 תלונות וכאן בפייסבוק עם 18 תלונות.

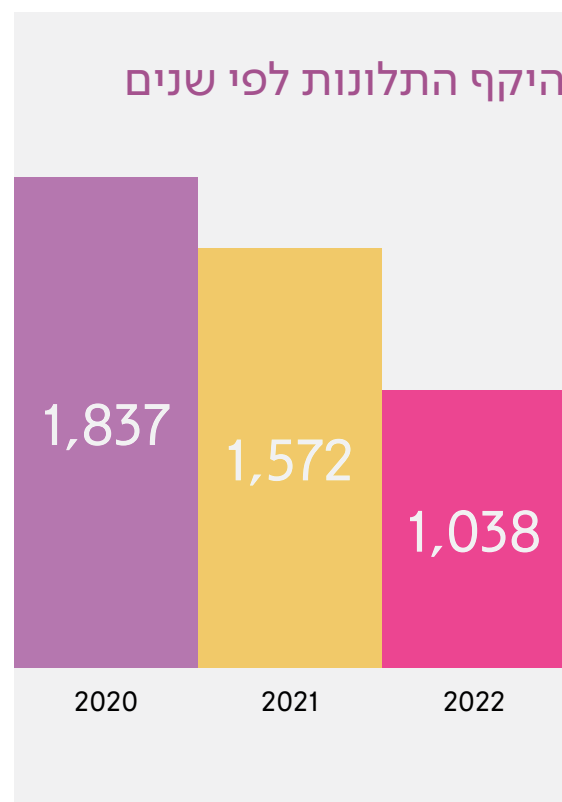
התפלגות התלונות לפי מדיה

ירידה חדה בהיקף התלונות

מספר הפניות שהתקבלו וטופלו בשנת הדוח 2022 עמד על 1038 תלונות לעומת 1572 בשנה שקדמה - ירידה משמעותית של 34%. נתון זה מלמד על מגמת ירידה בהיקף התלונות שנמשכת זו השנה השלישית ברציפות, לאחר שבשנת 2021 הגיעו 1572 תלונות ובשנת 2020 - 1837 תלונות.

היקף התלונות לפי שנים

התפלגות לפי ערוץ: עליה בכאן 11 תוכניות - ירידה חדה במכאן

הערוץ שספג את מספר התלונות הרב ביותר בהתפלגות לפי ערוץ הינו כאן 11 תוכניות עם 257 תלונות שהן 25% מסך כל התלונות, עליה משמעותית של 14% לעומת השנה קדמה לה (11%).

מגמת עלייה חדה אפיינה גם את כאן אתר (מקום השלישי) עם 170 קבילות (16%) לעומת 5% ב-2021 - עליה של 11%.

מגמה הפוכה של ירידה בהיקף התלונות נרשמה בכאן 11 חדשות, שדורג במקום השני, עם נתח של 241 תלונות (23%) - לעומת 26% בשנה הקודמת - ירידה של 3%. זוהי ירידה נמשכת, שכן גם בשנת 2020 רשם כאן 11 חדשות 37%. מאז ועד שנת 2022 הירידה בהיקף הקבילות בכאן 11 חדשות הינו 14%.

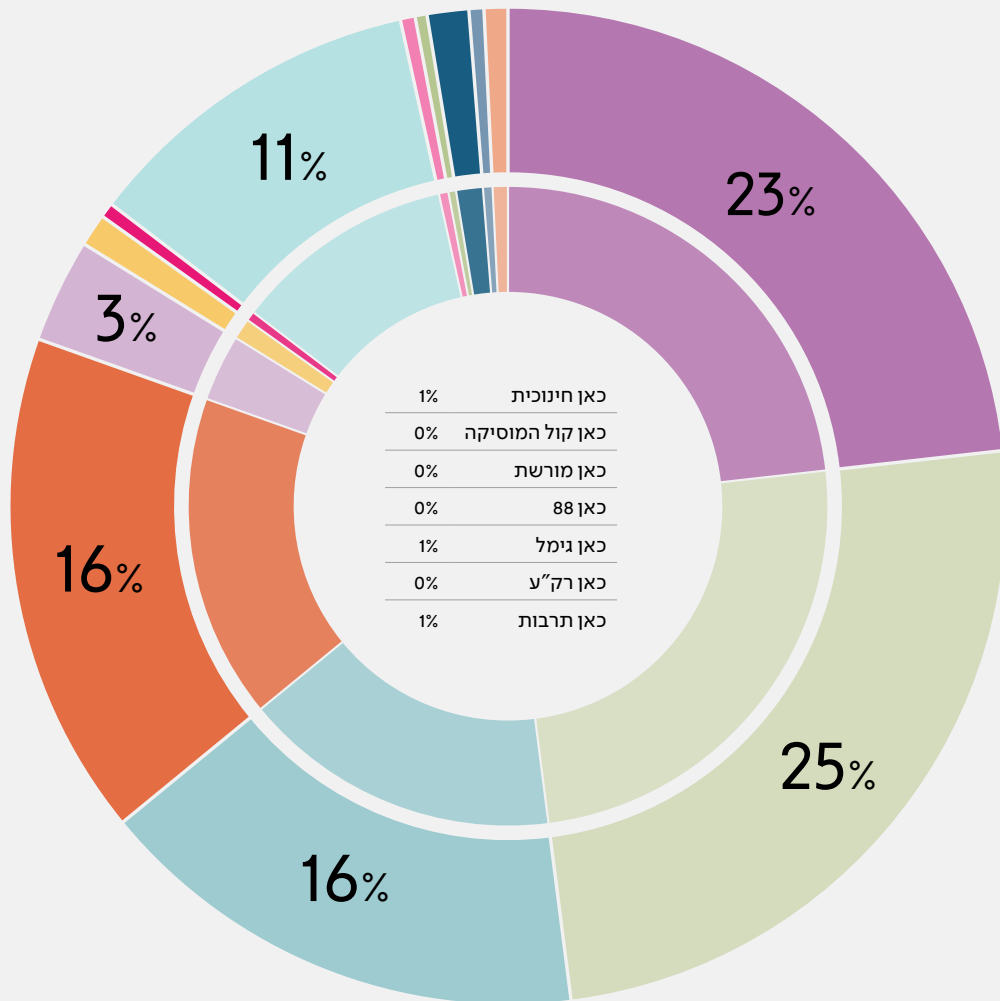
ירידה חדה במיוחד של 15% (!) רשם ערוץ מכאן (ערבית) והרדיו בערבית עם 116 קבילות (11%) - לעומת 26% בשנת 2021.

ירידות בהיקפי התלונות נקבעו גם בערוצים האחרים: כאן רשת ב' עם 167 תלונות ב-2022 (16%) - לעומת 20% ב-2021 - ירידה של 4%.

כאן חינוכית צברה 11 תלונות (1%) - שיעור זהה לשנה שעברה.

תחנות הרדיו כאן גימל (14 קבילות - 1%), כאן תרבות (8 - 1%), כאן רק"ע (5 - 0%), כאן 88 וכאן מורשת (גם כן 5 - 0%) וכאן קול המוסיקה (5 - 0%) - שמרו על שיעורי תלונות נמוכים מאוד ועל יציבות לעומת השנה שעברה.

התפלגות התלונות לפי ערוץ

- טלוויזיה + רדיו בערבית
- כאן 11-חדשות ואקטואליה
- כאן מורשת
- כאן 11-תוכניות
- כאן 88
- כאן ב
- כאן גימל
- כאן אתר
- כאן רק"ע
- הכל
- כאן תרבות
- כאן חינוכית
- כאן קול המוסיקה

סה"כ תלונות
בשנת 2022
1,038

התפלגות לפי סוג תוכן: תחום החדשות בראש

כמו בכל הדוחות הקודמים, מטבע הדברים, תחום החדשות והאקטואליה המשיך להוות את סוג התוכן הדומיננטי ולרכז את מספר הקבילות הגדול ביותר - במרחק ניכר מכל סוגי התוכן האחרים. בשנת 2022 נרשמו 738 קבילות בתחום זה, שמהוות 71% מסך כל התלונות, לעומת 68% מכלל התלונות בשנת 2021 - עלייה של 3%.

אין זה מפתיע שדווקא תחום החדשות והאקטואליה מהווים את הנתח הדומיננטי בסך כל הקבילות המגיעות מן הציבור. היקף האירועים הדרמטיים בשנים האחרונות בכלל, ובשנה האחרונה בפרט, הוא ההסבר לשיעור הגבוה במיוחד בתחום זה. ניתן לייחס זאת למציאות הפוליטית הדרמטית ולקיטוב העמוק בחברה הישראלית באותה שנה.

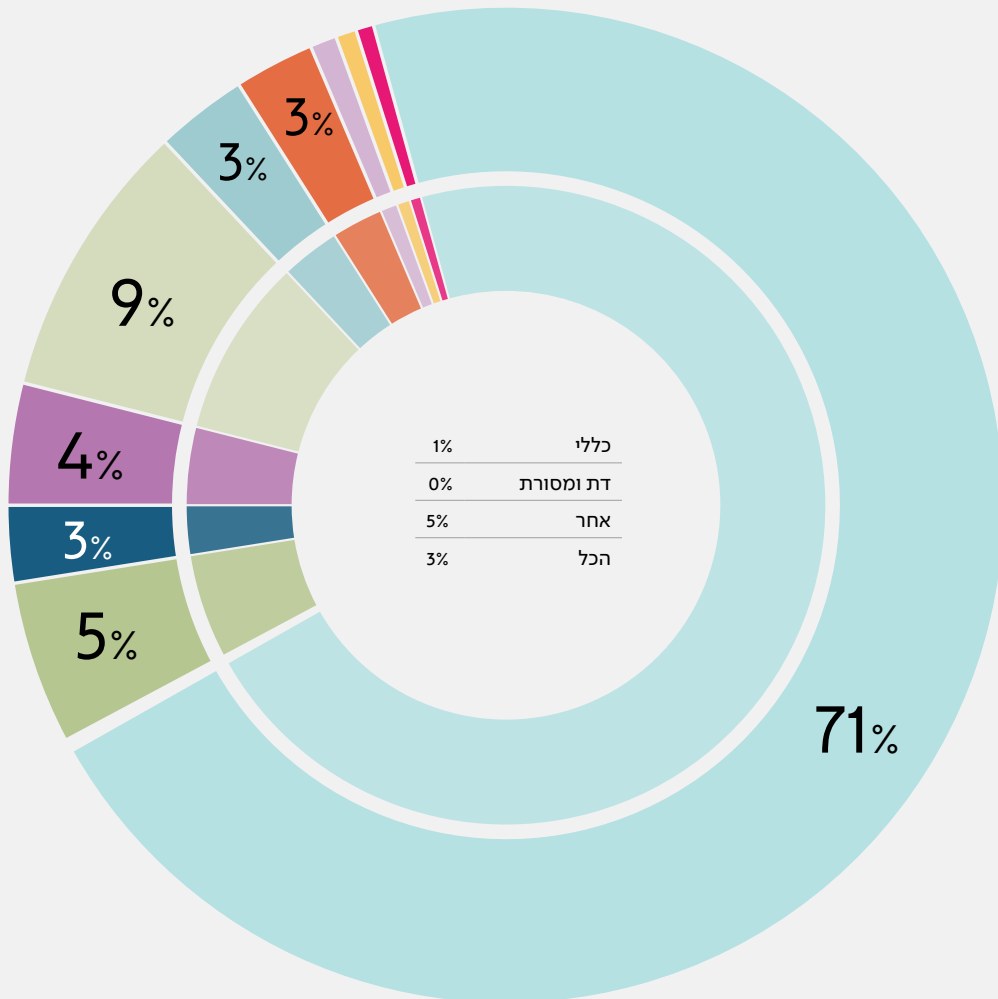
די אם נציין כי שנת 2022 היתה שזורה בשורה של אירועים דרמטיים, בין היתר גלי טרור ופיגועים, שהבולט בהם הפיגוע ברחוב דיזינגוף בתל אביב, וכמובן אירועים פוליטיים סוערים שהובילו לבחירות חדשות ולחילופי שלטון בישראל.

בנוסף, זו היתה גם שנת המונדיאל וצפיית שיא בשידורי כאן 11. כתוצאה מכך, בהתפלגות התלונות לפי תוכן, נמצא תחום התרבות, הבידור והספורט במקום השני עם 94 קבילות (9%), לעומת 5% בשנה שעברה - עלייה של 4%.

במקום השלישי נמצאים התשדירים, החסויות והפרסומות עם 41 קבילות (4%) לעומת 2% ב-2021 גם כאן נרשמה עלייה של 2%.

ירידה גם בתחום המוסיקה (3%), שקיבל 27 תלונות בלבד בשנת 2022 (3%) לעומת 6% בשנה הקודמת. גם תחום הסדרות, סרטים, תעודה ודרמה רשם ירידה (1%) עם 31 קבילות (3%) לעומת 4% ב-2021.

התפלגות התלונות לפי סוג תוכן

- ילדים ונוער
- תשדירים/חסויות/פרסומות
- חדשות ואקטואליה
- תרבות בידור וספורט
- דת ומסורת
- סדרות/סרטים/תעודה/דרמה
- אחר
- מוסיקה
- הכל
- כללי
- כאן הסכתים

סה"כ תלונות
בשנת 2022
1,038

התפלגות לפי נושא: אתיקה במקום הראשון

מבחינת התפלגות התלונות לפי הנושא עולה, כי בדיוק כמו בשנה שעברה, כך גם ב-2022, תחום האתיקה היווה את הנושא והעילה העיקרית לתלונות שהגיעו לתאגיד מן הציבור. אפשר שהסיבה המרכזית לכך היא שקטגוריה זו כוללת תלונות מגוונות הנוגעות לנושאים רבים כפי שהוגדרו בקוד האתי של התאגיד, ובהם: התבטאות עובדים מזדמנים ברשתות החברתיות, הגנה על הפרטיות, שמירה על צנעת הפרט, ניגוד עניינים, גילוי נאות, מתן זכות תגובה, מתן מזכה (קרדיט), פגיעה בזכויות יוצרים, שימוש לרעה במעמד ובתפקיד העיתונאי, וכיו"ב. יצוין עוד בהקשר זה, כי מספר גבוה וחרגי של תלונות בקבוצה זו (148) נבע מהתבטאויות של שדרים מזדמנים ברשתות החברתיות, כפי שיפורט בסעיף האתיקה בפרק 2 של הדוח.

תחום האתיקה העיתונאית ממוקם אמנם במקום הראשון בהתפלגות התלונות לפי נושאים, אולם בד-בבד נרשמה בו ירידה חדה של 8% לעומת השנה שקדמה לה. הנתח של האתיקה מתוך כלל התלונות עמד בשנת 2022 על 22% (223 קבילות) לעומת 30% בשנה הקודמת.

ירידה חדה במיוחד של 9% נרשמה גם בתחום של תכנים ומסגרות שידור - 96 קבילות (9%) לעומת 18% ב-2021. ירידה קלה של 1% נרשמה בחוסר איזון (במקום השני) עם 79 קבילות (8%) לעומת 9% ב-2021.

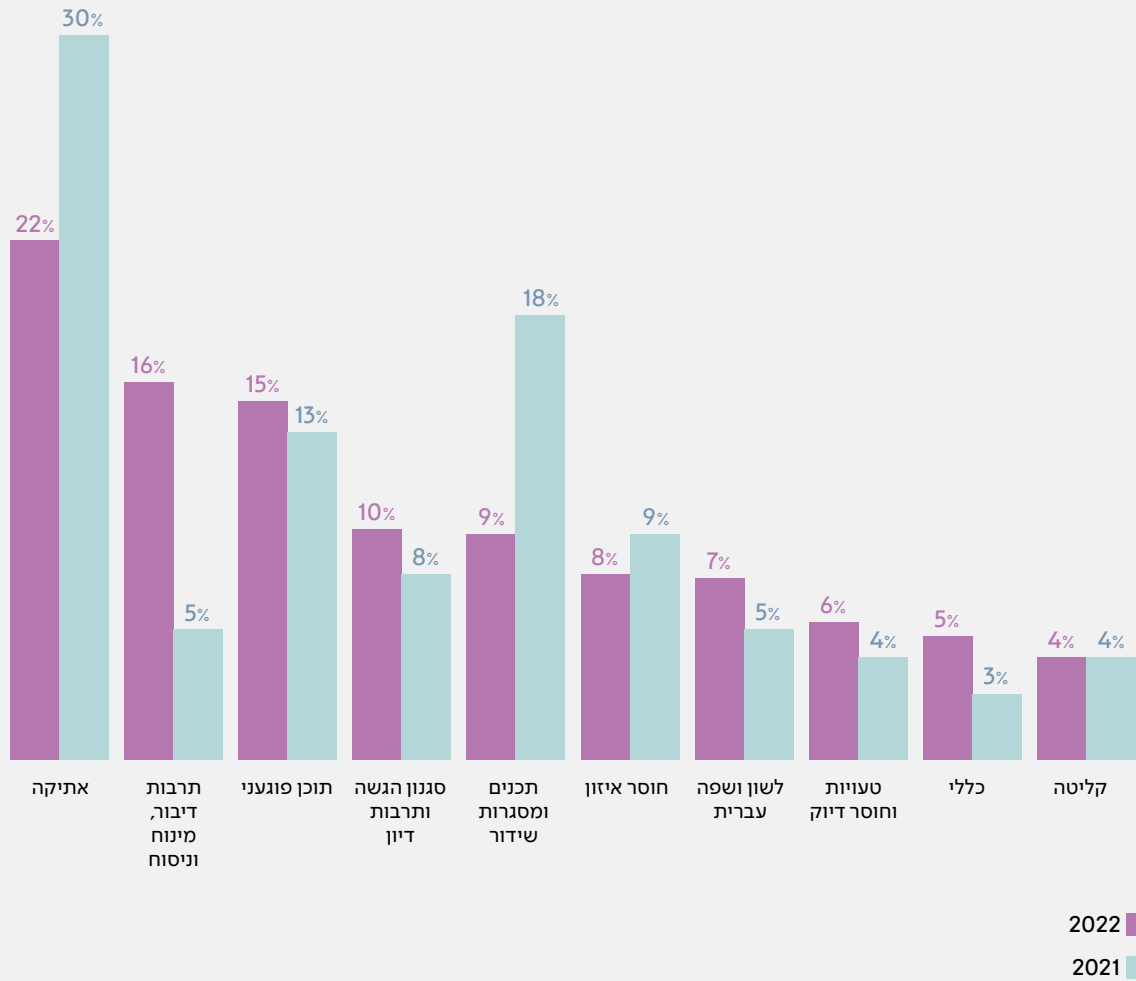
בעוד בשני התחומים הללו - אתיקה ותכנים ומסגרות שידור - נרשמה ירידה חדה בהיקף התלונות, הרי שבכל יתר התחומים נרשמו עליות במספר התלונות לעומת השנה הקודמת. בולט במיוחד תחום תרבות הדיבור, המינוח והניסוח (מקום שני) עם 162 קבילות - 16% מן הקבילות, לעומת 5% בשנה שעברה - זינוק חד של 11%!

עלייה מתונה יותר בשיעור זהה של 2% נרשמה בכמה תחומים נוספים:

תחום התוכן הפוגעני (מקום השלישי) עם 154 קבילות (15%) - לעומת 13% מהקבילות בשנה שעברה; לשון ושפה עברית עם 77 תלונות (7%); סגנון הגשה ותרבות הדיון שצבר 99 קבילות (10%) לעומת 8% בשנת 2021; לשון ושפה עברית במקום השביעי עם 77 קבילות (7%) לעומת 5% בשנה שעברה; טעויות וחוסר דיוק עם 58 קבילות (6%) לעומת 4% ב-2021.

תחום קליטת השידורים קיבל את הנתח הנמוך ביותר של הקבילות - 37 (4%), שיעור זהה לעומת השנה הקודמת.

התפלגות לפי נושא

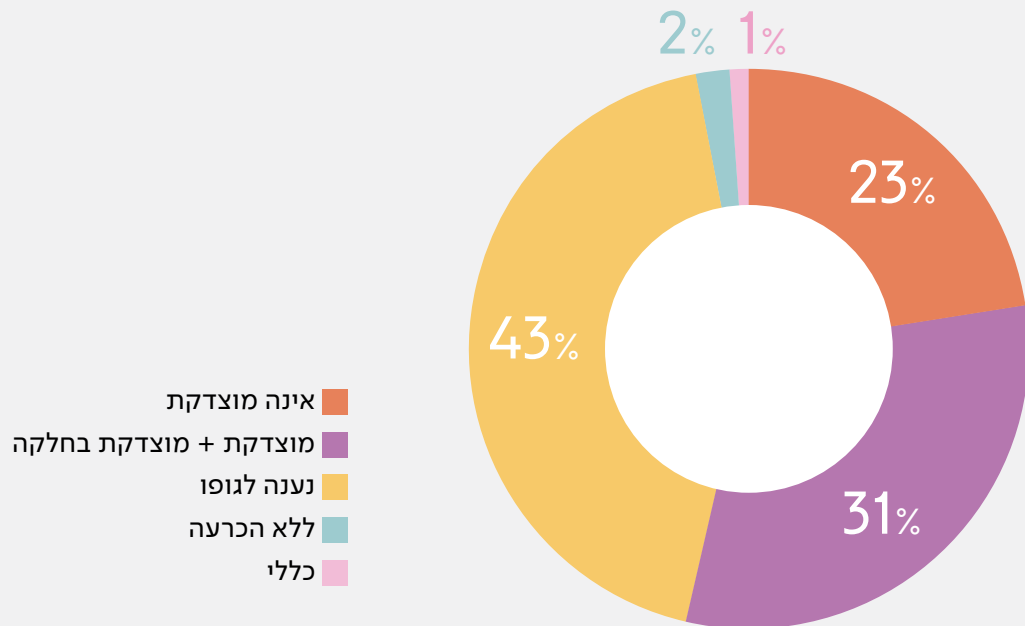

התפלגות התלונות לפי הכרעה

בהתפלגות לפי הכרעה - מספר התלונות המוצדקות (כולל מוצדקות בחלקן) רשם בשנת הדוח של שנת 2022 נתח משמעותי - 31% (321 תלונות) עליה משמעותית של 7% לעומת השנה הקודמת.

היקף התלונות הלא מוצדקות הינו 23% מכלל התלונות שהתקבלו (236) לעומת 17% בשנה הקודמת - גם כאן בולטת עליה של 6%. הרוב המכריע של התלונות נרשם בקטגוריה של "נענו לגופו" - 43% לעומת 58% בשנה הקודמת - ירידה חדה של 15%.

התפלגות הקבילות לפי הכרעה לשנת 2022

שיעור התלונות המוצדקות הפנימי לפי ערוץ

נתון המלמד בצורה המיטבית על מצבו של כל ערוץ ונושא הינו שיעור התלונות המוצדקות הפנימי. כלומר, שיעור התלונות המוצדקות (כולל מוצדקות בחלקן) מסך כל התלונות שהתקבלו לגבי כל ערוץ באופן ספציפי או בגין הנושא שבעטיו הוגשה הקבילה.

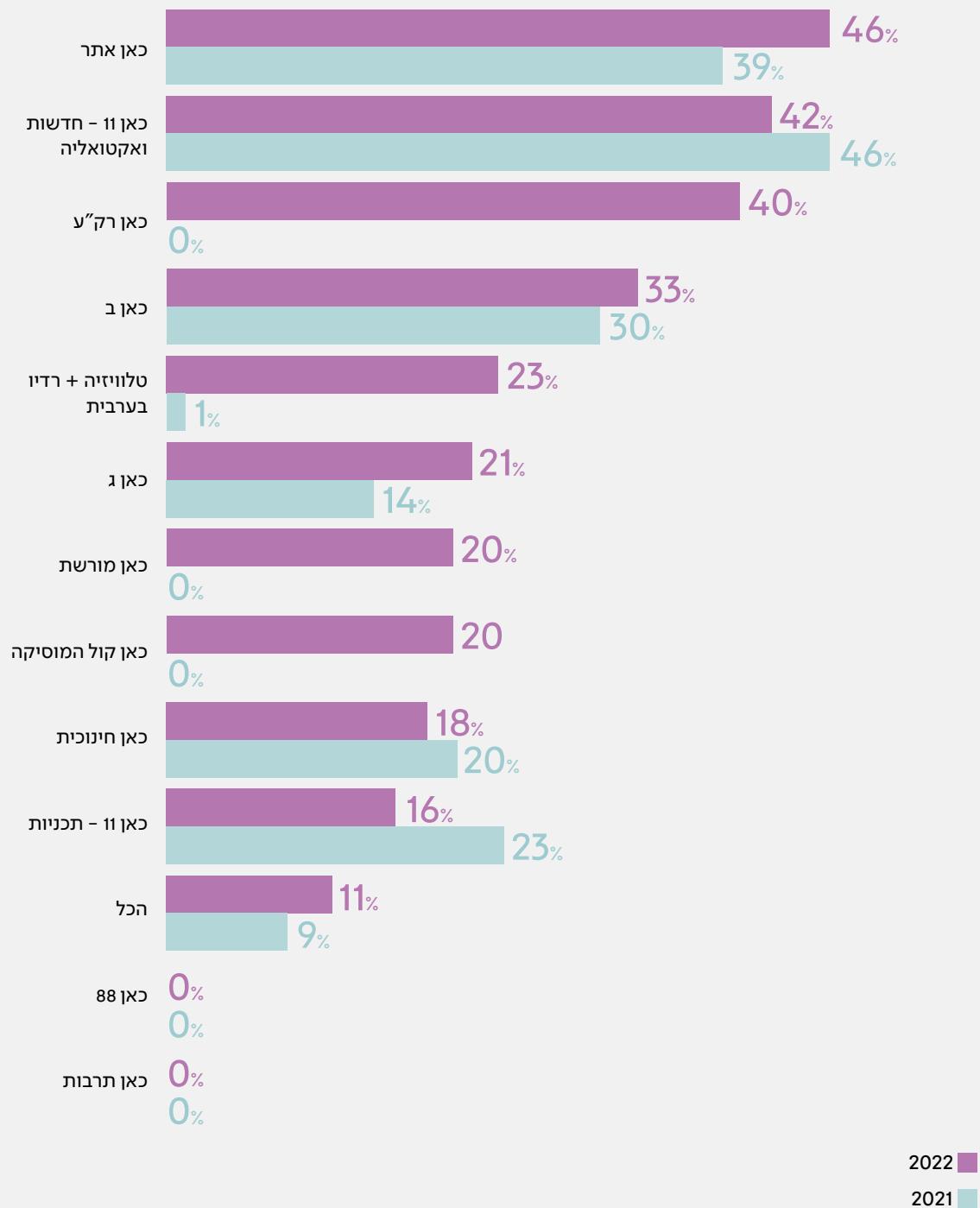
לפי ערוץ: כאן אתר בראש המוצדקות

בראש הדירוג נמצא כאן אתר שריכז בשנת 2022 170 תלונות, שמתוכן נמצאו 79 תלונות מוצדקות, כך שמדד התלונות המוצדקות הפנימי של הערוץ עומד על 46% לעומת 39% בשנה הקודמת, עליה של 7%.

במקום השני דורג כאן 11 חדשות עם 241 תלונות בסך הכל, שמתוכן מספר התלונות המוצדקות הינו 102: 42% לעומת 46% בשנה הקודמת - ירידה של 4%.

במקום השלישי במדד התלונות המוצדקות נמצא כאן רשת ב' שקיבל 167 תלונות בסך הכל, מתוכן 55 הן

מוצדקות (33%) - עליה של 3% לעומת השנה הקודמת (30%).

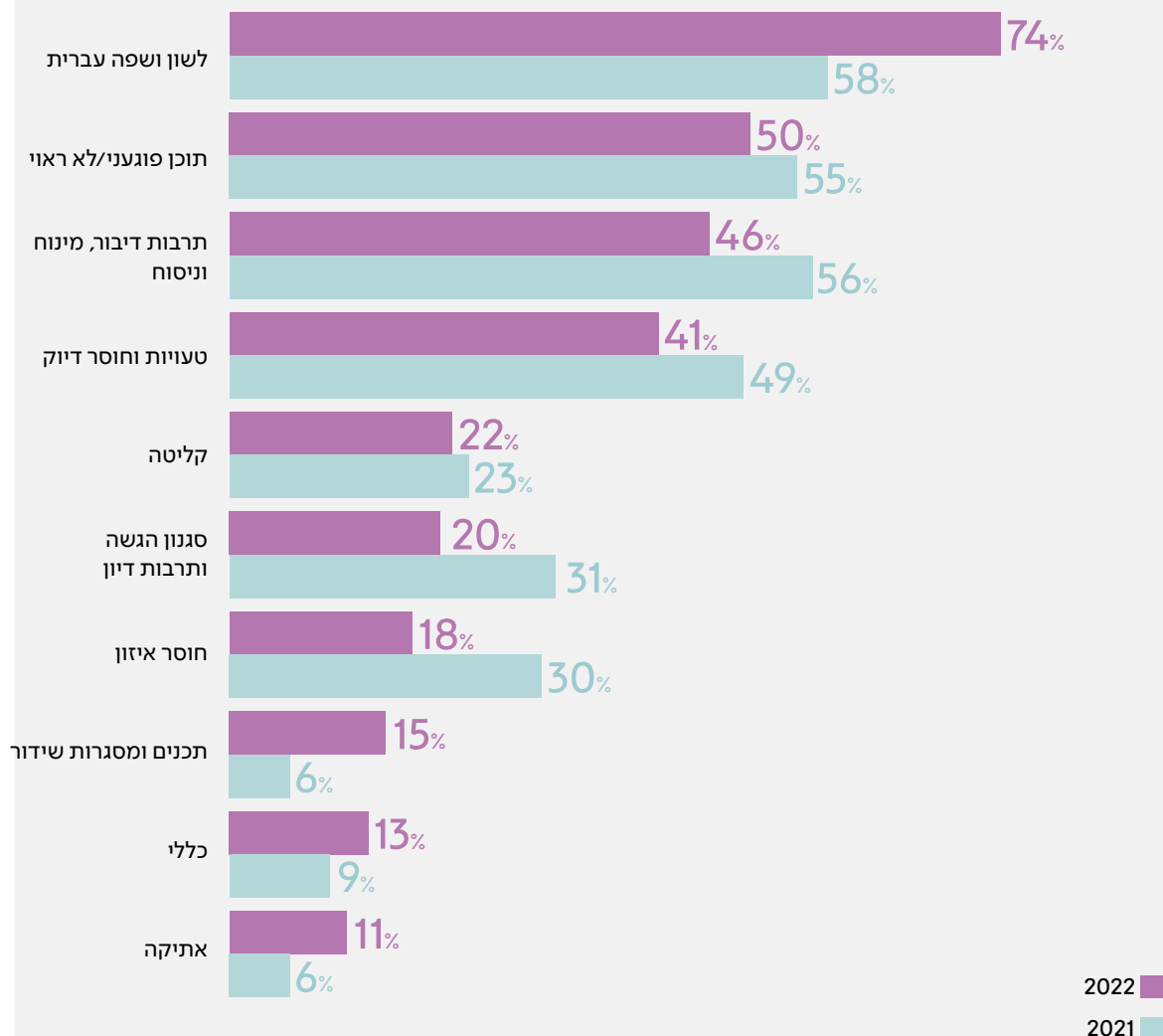

• מוצדקות כולל את מוצדקות בחלקן
 • התרשים מתאר את חלקו של כל נושא מסך התלונות שנמצאו מוצדקות

פניות מוצדקות לפי ערוץ

לפי נושא: לשון ושפה עברית בראש המוצדקות

התחום שבלט ביותר בשיעור התלונות המוצדקות לפי נושא הינו לשון ושפה עברית שגרף 74% מהתלונות המוצדקות, לעומת 58% בשנה הקודמת - עליה חדה של 16%. עליות במספר התלונות המוצדקות נרשמו גם בנושא תכנים ומסגרות שידור עם 15% (9+) ואתיקה עם 11% (5+). לעומת זאת, בשורת נושאים נרשמו ירידות, בחלק באופן משמעותי: תוכן פוגעני/לא ראוי 50%, לעומת 55% בשנה הקודמת - ירידה של 5%; אחריו תרבות דיבור, מינוח וניסוח (46%) - ירידה של 10%; טעויות וחוסר דיוק (41%) - ירידה של 8%; קליטה (22%), סגנון הגשה ותרבות דיון (20%) - ירידה של 11%; חוסר איזון והטיה (18%) - ירידה של 12% לעומת השנה הקודמת.

• מוצדקות כולל את מוצדקות בחלקן
 • התרשים מתאר את חלקו של כל נושא מסך התלונות שנמצאו מוצדקות

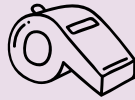
נושאי
התלונות
ודוגמאות
אופייניות

פרק 2

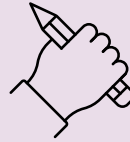
נושאי התלונות

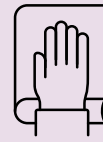
סגנון הגשה
ותרבות דיון

תוכן פוגעני

תרבות דיבור,
מינוח וניסוח

אתיקה
עיתונאית

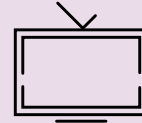
קליטה

טעויות וחוסר דיוק

חוסר איזון

תכנים ומסגרות
שידור

הערה חשובה: בתהליך הכנת דוח זה נמנענו בחלק מהמקרים מלציין שמות של קובלים בהיעדר מתן אישור מצדם, ולעיתים מתוך הגנה על פרטיותם. נוסח הקבילות והתשובות המופיע להלן עבר קיצור ועריכה, מבלי שנפגעו הטיעונים העיקריים שהובאו במסגרתן.

אתיקה

פניות מוצדקות לפי נושא

בחינת התפלגות הקבילות לפני הנושא/העילה עולה, כי כמו בשנה שעברה כך גם ב-2022, תחום האתיקה היה הנושא העיקרי בקבילות הציבור, ואפשר שהסיבה המרכזית לכך היא שקטגוריה זו כוללת נושאים רבים כפי שהוגדרו בקוד האתי של התאגיד, ובהם: התבטאות עובדים מזדמנים ברשתות החברתיות, הגנה על הפרטיות, שמירה על צנעת הפרט, ניגוד עניינים, גילוי נאות, מתן זכות תגובה, מתן מזכה (קרדיט), פגיעה בזכויות יוצרים, שימוש לרעה במעמד ובתפקיד העיתונאי, וכיו"ב.

לצד זאת, בתחום זה נרשם שינוי מגמה משמעותי: בעוד בשנה הקודמת (2021) זינק מספר התלונות המתייחסות לאתיקה ל-472 (30%), פי כ-5.5 לעומת השנה שקדמה לה (2020), הרי שבשנה הנסקרת נקבעה ירידה משמעותית של 8% במספר התלונות הקשורות לאתיקה - 223 (22%).

למרות הירידה בהיקף התלונות בתחום זה חלה דווקא עלייה בשיעור של 5% במספר התלונות המוצדקות - 11% ב-2022 לעומת 6% בשנה שקדמה לה. אפשר שאחד ההסברים לעלייה זו נובע מההיקף הנרחב (148 תלונות) שהוגשו לממונה (ועוד עשרות רבות לגורמים נוספים בתאגיד) כנגד אמאל עוראבי, המגיש מעת לעת פינה/טור דעה אישי בתוכנית "מהצד השני" עם גיא זהר (כאן 11), בעיקר מצד מנכ"ל עמותת "בצלמו", מר שמאי גליק. יודגש כי בפניות שבהן הוא משתתף באופן מזדמן בכאן 11 לא הגיעה תלונה על התבטאות כלשהי.

ועדת אתיקה פנימית

בתאגיד פועלת ועדת אתיקה פנימית הדנה בסוגיות העקרוניות הרלוונטיות למערכת העיתונאית בתאגיד. כאשר הממונה על קבילות הציבור, או גורם מערכת, סבורים שנושא מסוים דורש התייחסות רחבה יותר ו/או קבלת החלטה עקרונית, הנושא מועבר לדיון בוועדה האתיקה לקבלת חוות דעת, או הצעה לקידוד כללים חדשים המוגשת להכרעת ועדת האתיקה של המועצה. החלטות הוועדה הפנימית מתפרסמות מעת לעת באתר התאגיד.

בסבך הרשת החברתית

אחד הנושאים המרכזיים והעקרוניים על שולחנו של הממונה ב-2022 נוגע בהתבטאויות של עובדים מזדמנים, שאינם עובדי התאגיד, המועסקים במסגרת של חברת הפקה חיצונית המעניקה שירותי תוכן עיתונאי לתאגיד. חשוב להדגיש כי ההתבטאויות נעשות בחשבונותיהם הפרטיים בפלטפורמות השונות ברשתות החברתיות - ולא בשידורי התאגיד.

כתוצאה מכך התעורר שיח ציבורי ומקצועי-עקרוני על גבולות חופש הביטוי האישי של עובדים מזדמנים, בדגש על התבטאויות בחשבונות פרטיים של מגישים אורחים בחברות הפקה חיצונית.

הקבילה: מנכ"ל בצלמו שי גליק קבל על כך שאמאל עוראבי, מגיש טור אישי בתכנית "מהצד השני" עם גיא זהר, צייץ בחשבון הטוויטר הפרטי שלו: "... בינתיים תראו את הדובר הרשמי של הימין הפשיסטי ניו-נאצי בישראל". זמן קצר לאחר מכן הופיע ציוץ נוסף בחשבון הטוויטר הפרטי של עוראבי, ובו כתב: - "אני מת על ההתרגשות של היהודים כל פעם שקלגס ממיליציה הישראלית בשטחים הכבושים נותן מכות ליהודי"

דרך הטיפול בנושא: סוגיה מורכבת זו טופלה באופן פרטני ועקרוני בידי הממונה על קבילות הציבור, במקביל לדיון שהתקיים גם בגופים האחרים המוסמכים לכך - ועדת האתיקה של מועצת התאגיד (ר' מסגרת) וועדת האתיקה הפנימית.

הדיון האתי העקרוני - עמדת הממונה: הממונה קבע כי הדיון האתי בהתנסחויות פרטיות המובעות מחוץ לשידור עצמו הינן מורכבות. הוא קבע שהשתקת אדם באשר הוא, בשל אמירה קשה ככל שתהיה, הינה הליכה במדרון חלקלק ומחייבת משנה זהירות, כל עוד אין בה עבירה פלילית. הממונה על קבילות ופניות הציבור, יחד עם חברי ועדת האתיקה הפנימית, היו ערים לכך, כמו-גם לרוח התקופה ולרגישות הרבה המאפיינת אותה, שבה התבטאויות מסוימות ברשתות החברתיות נתפסות לעיתים כפוגעניות במיוחד. לצד הבנה זו, ומבלי להקל ראש בחומרת הדברים, חשוב להדגיש כי חובתו של התאגיד הינה להעניק במה נרחבת לכלל הזרמים, ההשקפות והדעות בחברה הישראלית לצורך הגיוון הרעיוני בשידור הציבורי בהתאם לחוק השידור הציבורי

בשידורי התאגיד ואם מחוצה לו ברשתות החברתיות, תוך שמירת על עקרונות החוק והאתיקה שלגביהם אין עוררין: הימנעות מהסתה, מגזענות, מדעות קדומות, מפגיעה בשם הטוב, תוך הקפדה על תרבות הדיון והימנעות משיח פוגעני ורעיל. כל אלה, ורבים אחרים, נאכפים מידי שעה, מידי יום, בקפדנות יתרה על ידי העיתונאים בערוצי הדיגיטל, הטלוויזיה והרדיו נטולי הפניות וההטיות, והם שיוצקים את התשתית לאחריות מקצועית ולרגישות אתית, ובעיקר להפנמת המחויבויות הנובעות מהתפקיד הציבורי המיוחד שממלא תאגיד השידור הישראלי.

הדיון האתי בהתנסחויות פרטיות המובעות מחוץ לשידור עצמו הינן מורכבות. זוהי אכן ליבת הסוגייה, שכן השתקת אדם באשר הוא, בשל אמירה קשה ככל שתהיה, הינה הליכה במדרון חלקלק ומחייבת משנה זהירות, כל עוד אין בה עבירה פלילית

הדיון בוועדת האתיקה הפנימית של התאגיד: בשל רגישותו של הנושא, כונסה, ביוזמת הממונה, ועדת האתיקה הפנימית של התאגיד (6.12.2022) ודנה בהתבטאויות של מר עוראבי בחשבונותיו הפרטיים ברשתות החברתיות. בוועדה הודגש שוב, כי מר עוראבי אינו עובד התאגיד, אלא עובד מזדמן המופיע מעת לעת בתוכנית "מהצד השני" עם גיא זהר, כמגיש פינה/טור אישי במסגרת חברת הפקה חיצונית המעניקה שרותי תוכן לתאגיד. ועדת האתיקה הפנימית בחנה תחילה את הזיקה העקרונית בין הקוד האתי של התאגיד לבין חברות ההפקה החיצונית ועובדיה, ובתוך כך להתבטאויות בחשבונות פרטיים ברשתות החברתיות. סעיף 44 (חלק ח') לקוד האתיקה של "כאן", העוסק בהיררכיה הארגונית ובכפיפות לקוד האתי, קובע כי סעיפי הקוד "יחולו על העיתונאים, העורכים, המנהלים והעובדים בתאגיד ועל כל מי שאחראי

תשע"ד-2014 (סעיף 7ב'), הקובע כי "התוכן שיספק תאגיד השידור הישראלי... ייתן ביטוי הוגן, שוויוני ומאוזן למגוון ההשקפות והדעות הרווחות בציבור בישראל" (ר' מסגרת).

חוק השידור הציבורי תשע"ד-2014 (סעיף 7ב')

חובתו של התאגיד הינה להעניק במה נרחבת לכלל הזרמים, ההשקפות והדעות בחברה הישראלית לצורך הגיוון הרעיוני בשידור הציבורי בהתאם לחוק השידור הציבורי תשע"ד-2014 (סעיף 7ב') הקובע כי "התוכן שיספק תאגיד השידור הישראלי יהיה עצמאי, יופנה לכלל אזרחי מדינת ישראל ותושביה, ישקף ויתעד את היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית, את ערכיה ואת מורשת ישראל, וייתן ביטוי הוגן, שוויוני ומאוזן למגוון ההשקפות והדעות הרווחות בציבור בישראל".

בהתבססו על החלטות קודמות שהתקבלו בנושא, קבע הממונה כי חייבים להכיר גם בכך, שחופש הביטוי בחברה דמוקרטית מכיל לעיתים גם שיח קשה, ביקורתי ונוקב מצד גורמים מכל קצוות הקשת הפוליטית, המייצג השקפות מקוטבות שמשקפות את פסיפס העמדות והתרבויות השונות בחברה הישראלית. לכן, נדרשת מידה רבה של סובלנות לאמירות קשות ככל שיהיו, מצד כזה או אחר, ובד-בבד גם מחויבות ואחריות יתרה מצד כולם, אם

“להימנע משימוש במוטיבים המזוהים עם השואה לדיווח, תיאור וגינוי אירועים שאינם קשורים בשואת היהודים במלחמת העולם השנייה”. הוועדה - בהרכב ד”ר אורי פז (יו”ר וממונה על קבילות הציבור), אילאיל שחר-ליס, לי-אור אברבך, ד”ר נעמי פרל ופרופ’ טרי שרויאר - המליצה להעביר החלטה זו להמשך הטיפול בקרב גורמי הניהול בתאגיד ובחברת ההפקה.

המשך הדיון העקרוני בתאגיד: במקביל, בהיבט העקרוני, הממונה על קבילות ופניות הציבור, יחד עם ועדת האתיקה הפנימית של התאגיד, יבחנו בעתיד הקרוב את מידת ההתאמה של הקוד האתי הקיים (חלק ח’, היררכיה ארגונית וכפיפות לקוד, סעיפים 44, 45 ו-46) - וכן סעיפים 1 - 8 ב”סדרת כללים להתנהגות עיתונאי התאגיד ברשתות החברתיות” -

נדרשת מידה רבה של סובלנות לאמירות קשות ככל שיהיו, מצד כזה או אחר, ובד-בבד גם מחויבות ואחריות יתרה מצד כולם, אם בשידורי התאגיד ואם מחוצה לו ברשתות החברתיות, תוך שמירת על עקרונות החוק והאתיקה.

לבין התבטאויות אישיות של משתתפים חופשיים, שאינם עובדי התאגיד, הפועלים בחברות המספקות תוכן עיתונאי בפלטפורמות השונות של הרשתות החברתיות, במובחן מהתוכן המשודר בתאגיד. הדיון בנושא זה אמור לשרטט, במידת הצורך, גבולות גזרה ברורים יותר לאותם משתתפים חופשיים העובדים מחוץ לתאגיד, בזיקה לאותם מצבים נדירים למדי של התבטאויות קיצוניות בחשבונות פרטיים ברשתות החברתיות, שמתחו את גבולות חופש הביטוי אל נקודת הקצה.

מוצדק

להפקת תכנים ולפרסומם במסגרת פרסומי התאגיד, ובכלל זה על עובדים במשרה חלקית, פרילנסרים, עובדים במיקור חוץ וכן מי שמתקשר עם התאגיד לצורך הפקת תוכן”.

ועדת האתיקה של המועצה, כמו גם ועדת האתיקה הפנימית, הדגישו בעבר את הממשק בין עובדים בחברות חיצוניות לבין הקוד האתי של התאגיד. הוועדה הפנימית קבעה (17.11.2021), כי “יש להבהיר בפני כל עובדי התאגיד וחברות ההפקה המספקות תוכן עיתונאי ועובדיהן, כי הקוד האתי של תאגיד השידור הציבורי מחייב אותן לרבות ההתייחסות הספציפית לפעילות ברשתות החברתיות”.

בהקשר זה, ועדת האתיקה של המועצה קבעה (18.11.2021), כי היא “רואה בחומרה רבה התבטאויות קיצוניות של עיתונאים או עובדי התאגיד - לרבות עיתונאים המועסקים על-ידי חברות הפקה חיצוניות הפוגעות במרקם היחסים בין חלקים שונים של החברה הישראלית”. לנגד עיני ועדת האתיקה הפנימית עמדה בדיון היום חשיבותו הרבה של חופש הביטוי בחברה דמוקרטית, כמי שמייצג השקפות מקוטבות שמשקפות את פסיפס העמדות והתרבויות השונות בחברה הישראלית, ויחד עם זאת מחייב הקפדה יתרה מצד כולם על עקרונות החוק והאתיקה, שלגביהם אין עוררין: הימנעות מהסתה, מגזענות, מדעות קדומות, ומפגיעה בערכי השואה והשכול.

הדיון הפרטני והחלטת ועדת האתיקה הפנימית בעניין: הדיון בוועדת האתיקה הפנימית התייחס באופן פרטני להתבטאויות של מר עוראבי בחשבונותיו הפרטיים ברשתות החברתיות. הוועדה החליטה פה אחד, כי “השימוש שעשה מר עוראבי בשני המונחים הקשורים לשואה אינו ראוי ואינו עולה בקנה אחד עם הקוד האתי של התאגיד, וכן עם החלטת ועדת האתיקה של המועצה, לפיה יש

לא כרוך בניגוד עניינים

הקבילה: אני מאזינה קבועה לשידורים. בתחנה "כאן תרבות" בתוכנית "מה שכרוך" הופיע גואל פינטו לראיון ארוך וממושך כדי לקדם את ספרו החדש. זה חמור מאוד שכן גואל הנ"ל מגיש בעצמו תוכנית משלו, ממש לפני תוכנית הספרות. על פי כללי האתיקה והקוד האתי של תאגיד השידור הציבורי הדבר מנוגד לכל הנהלים. אני כמאזינה הרגשתי שזוות התוכנית, יחד עם גואל פינטו, משתמשים בפלטפורמה הציבורית, ובכספי המיסים שלנו המממנים את משכורתם, לקידום מוצר מסחרי של המגיש.

התשובה: מבדיקה מעמיקה שערכתי בעקבות תלונתך עולה, כי ההחלטה לקיים ראיון עם גואל פינטו בתוכנית "מה שכרוך" ב"כאן" תרבות בעקבות הוצאת ספרו החדש, נשקלה בכובד ראש, בשיקול דעת ובזהירות הנדרשת. מלכתחילה, בשל המורכבות הרבה הכרוכה בסוגיה זו, נקבע ע"י סמנכ"ל חטיבת הרדיו, לי-אור אברבך, כי הריאיון יהיה חד פעמי ומידתי, ולכן תהליך אישור הריאיון ע"י הגורמים המקצועיים והמוסמכים, בהם הייעוץ המשפטי של התאגיד, היה קפדני ומחמיר, במהלכו בוצעו כל הפעולות הראויות ובכפוף לסייגים הנדרשים:

- הצגת גילוי נאות בתחילת הריאיון (כולל בדברי הפתיחה של התוכנית), הקובע כי פינטו הינו עובד התאגיד; בניגוד לעמדתך, הצגת גילוי נאות הינו כלי רלוונטי וחשוב מעין כמוהו במצבים מורכבים מעין אלה.
- הנחיית הצוות המקצועי המגיש את התוכנית לנהל ראיון ענייני ומקצועי;
- הימנעות מקידום הספר ומשימוש בסופרלטיבים מוגזמים;
- מרחב הזמן שהוקצב לספרו של גואל פינטו לא יעלה על הזמן שניתן לכל ספר אחר שהוצג עד כה בתוכנית. ואמנם, הריאיון נמשך 15 דקות, בעוד לא מעט ראיונות בתוכנית נמשכו שעה שלמה.

השימוש שנעשה בשני המונחים הקשורים לשואה אינו ראוי ואינו עולה בקנה אחד עם הקוד האתי של התאגיד, וכן עם החלטת ועדת האתיקה של המועצה

עבר פלילי, עד היכן?

הקבילה: בימים אלו מצלמים אצלכם תוכנית או סדרה בהשתתפות אדם שהורשע מספר פעמים בעבירות אלימות במשפחה. לא מזמן השתחרר מהכלא בגין עבירה דומה ועומד כנגדו כתב אישום כרגע על תקיפת וכליאת אישה. יהיה מצער לדעת כי אלו האנשים שאנו – נשים שהוכינו והושפלנו ואנו בחרדות תמידיות – נצטרך לראות על המסך דווקא בתאגיד ציבורי.

התשובה: ראשית, תודה על פנייתך שנכתבה מדם ליבך. הנושא שאת מעלה בפנייתך נובע מכאבך האישי, ואני מזדהה אתו בכל ליבי, אבל, הוא אינו עולה בקנה אחד עם אופי התוכנית ותכניה. יתרה מכך, על פי הפרקטיקה האתית והמקצועית הנהוגה, אין זה מתפקידנו לחקור או לברר עברם של אנשים באשר הם, המשתתפים באופן חד-פעמי בתוכניות השונות – בין כאורחים, פרשנים, מומחים וכיו"ב – ובתוך כך להיכנס, חלילה, לסיפורם הפרטי, כמו זה המתואר על ידך. לכן, מבחינתי, איני רואה כל פסול בהשתתפותו של (X) בתוכנית (בשל סוגית הפרטיות נמנענו מלהציג את שם התוכנית ושמות המשתתפים בה).

לא מוצדק

הזמר שלא מושמע

הקבילה: עו"ד רונייה בריטברד פנתה אל הממונה על קבילות ופניות הציבור בתאגיד בעניין תלונתו של מר אופיר חדד, שהליון על רשת ג' שאינה משמיעה שיר שלו - "חורף קר". "הודענו למתלונן", כתבה עו"ד בריטברד, "כי לא נתערב בשיקולי עריכה של התאגיד, אולם פנינו אל גב' אורלי ממון לקבל את תגובתה לטענת המתלונן כי לא קיבל מענה לפניותיו לתאגיד. השיבה לנו גב' ממון כי חברי ועדת העורכים החליטו שהשיר "חורף קר" אינו מתאים לרשימת ההשמעות של רשת ג'. עוד כתבה כי נערכה שיחה טלפונית בין נציגת התאגיד למתלונן בה נמסרה לו התשובה הנ"ל. המתלונן בתגובה חזר על טענתו שלא קיבל מענה מהתאגיד וביקש לקבל את השיקולים המקצועיים של התאגיד שהביאו להחלטת התאגיד שלא לשדר את שיריו (השיר חורף קר ושירים אחרים). נבקש לקבל את תשובתך בהקדם האפשרי".

התשובה: מבדיקה שקיימתי בנושא עולה, כי התנהלה תכתובת ענפה בין מר אופיר חדד לבין הגב' מיכל רחמימי, רכזת קבילות הציבור בתאגיד. מכאן שטענתו כי לא קיבל מענה מהתאגיד אינה נכונה. באשר לשאלתך, "האם יש תקנון או כללים אחרים לפיהם התאגיד בוחר את השירים להשמעה", אני מפנה אותך לאתר התאגיד, המפרסם הסבר תמציתי לעניין הליך בחירת השירים, ומידי שבוע מתפרסמת רשימת השירים שעלו לדיון בוועדת העורכים, היא ועדת הבחירה, ופירוט ההחלטות לגביהם. אציין בהקשר זה כי תהליך בחירת השירים המתבצע כיום הינו מקצועי ונתון תחת בקרה קפדנית.

לא מוצדק

יודגש כי מיד עם יציאת הספר, הובהר לגואל פינטו על-ידי מנהלו כי חל עליו איסור מוחלט לקדם, לעסוק או להזכיר את ספרו בתוכניתו האישית, המשודרת ב"כאן" תרבות. לכלל מגישי התוכניות נאמר, כי אם לדעתם המקצועית מתקיים ערך מקצועי כדי לעסוק בספר, יש לקבל על כך אישור מסמנכ"ל חטיבת הרדיו. ואמנם, היוזמה לקיום הריאיון הגיעה מצידם של מגישי התוכנית "מה שכרוך", עיתונאי ספרות בכירים ומוערכים, מיה סלע ויובל אביבי. הם אלה שפנו לבקשת אישור מסמנכ"ל חטיבת הרדיו. החלטתו התבססה על העובדה, כי זה ספרו השני של גואל פינטו. ספרו הראשון פורסם בטרם הפך למגיש בתאגיד, והמוניטין שלו כעיתונאי, סופר וכאישי תקשורת, היווה את אחד השיקולים המרכזיים בגינה הפך להיות מגיש בתחנה. לאחר התייעצות משפטית, והצבת כל הסייגים הנדרשים, הותר קיומו של הריאיון, שלמיטב שיפוטי והתרשמותי עמד בכל קנה מידה עיתונאי-מקצועי, ולא ניכר בו מרכיב כלשהו המזכיר, כטענתך, קידום מוצר מסחרי.

לאור כל האמור לעיל איני סבור שנעשה כאן שימוש בלתי הולם או "ניצול חמור של משאבי השידור הציבורי". לפיכך, הריאיון שהתקיים עמד בכללי האתיקה העוסקים בניגוד עניינים.

לא מוצדק

תרבות, דיבור, מינוח וניסוח

הקוד שלנו

סעיף 11: "נקפיד על לשון בהירה, נקיה ותקנית".

קבוצה זו כוללת תלונות שעניינן מינוח וניסוח שאינם עולים, לדעת הקובלים, בקנה אחד עם הקוד האתי המחייב בתאגיד השידור הישראלי (סעיף 11).

מספר התלונות בתחום זה הסתכם בשנה הנסקרת ב-162 – שיעור של 16% מסך כל התלונות שהגיעו בשנה הנסקרת (מקום שני). זאת לעומת 82 תלונות בשנה הקודמת – 5% מכלל התלונות, וזהו זינוק חד של 11% בתלונות בתחום זה.

שיעור התלונות המוצדקות בתחום זה עמד על 46% לעומת 56% בשנה הקודמת – ירידה משמעותית של 10%.

כאן, BOX?

התשובה: העברתי את פנייתך לגב' רות אלמגור-רמון והיא מסרה כי "בית אב" הוא מונח דמוגרפי, ולא הייתי נוגעת בו.

לא מוצדק

"חנוכריסמס"

הקבילה: שמעתי ברשת ב' פרסומת של טיב טעם שמכנה את הימים האלו כ"חנוכריסמס". מדובר בביטוי שבעיניי מדרדר את השיח הישראלי ופוגע בחג החנוכה. אין צורך להכביר במילים. חנוכה הוא חג יהודי. יהודים בגולה נמנעו לאורך הדורות שלא לחגוג את החג הנוצרי אז בפרסומת זו עוד מרדדים את החג ומערבבים בין השניים. אבקש בשלב הראשון להפסיק את הפרסומת באופן מידי. כמו כן אני רוצה התייחסות שלכם לנושא.

התשובה: התשדיר נבדק ונמצא תקין לשידור. מדובר בפרסומת לרשת שיווק המקדמת מכירה של מוצרים לחג החנוכה ולקריסמס. התשדיר פונה לכלל האוכלוסייה ואין בו כלום המרמז על פגיעה בדת/לאום/מגזר/אפליה וכד'. צר לי על תחושותיך. התשדיר מקדם מבצע אשר מסתיים ביום 31.12.22.

לא מוצדק

הקבילה: חלק מהקבילות עסק בשימוש במונח הלועזי שניתן ליישומן החדש כאן BOX שהוטמע לפני משחקי המונדיאל. אחד הקובלים כתב: "אני רק אחד מני רבים שתהו מאד כיצד תאגיד השידור הישראלי משנה את שם המותג שלו לשם שחלקו לועזי: כאן "בוקס". ביזיון לתאגיד ולשפה העברית. אנא העבר לידיעת ההנהלה וליועצת הלשונית".

התשובה: מדובר בנושא עקרוני וחשוב ולכן הוא נבחן יחד עם הבלשנית ויועצת הלשון הוותיקה של התאגיד, הגב' רות אלמגור-רמון. יתכן שמראש היה ראוי ויפה להציע מילה עברית לשמו של היישומון החדש, אבל נראה שלאחר השימוש הרב בשם הזה בתחרויות גביע העולם ויצירת הרגלי הצפייה בו, כבר מאוחר לשנותו. נוסף על כך, וזה אולי העיקר, השימוש במילה לועזית בשמו של יישומון, אפליקציה, מקובל מאוד, ואינו חמור כשם לועזי לתוכנית, או שימוש מיותר של מילה לועזית בשידור עצמו. לפיכך נראה לנו שכדאי להניח לשם שנבחר: כאן box.

מוצדק

מונח דמוגרפי, לא לגעת

הקבילה: הבוקר בחדשות השעה 9 ברשת ב' נאמר כי "מיליון בתי אב" נותקו מזרם החשמל בארה"ב. הואיל ובבתים רבים גרות משפחות ללא אב, והואיל ותוחלת חיי הנשים גבוהה מזו של הגברים גם בארה"ב, אזי בחלק הארי של הבתים חיות נשים, או שהן עומדות בראש המשפחה. ולבסוף, מה רע ב"בתים" סתם, כלומר מה רע במשפט: "מיליון בתים נותקו מזרם השמל בארה"ב"? אודה לתשובתכם.

לשון ושפה עברית

הקוד שלנו

סעיף 11: "נקפיד על לשון בהירה, נקיה ותקנית".

השמירה על שפה תקנית, לצד קידומה של הלשון העברית, מהווה את אחד הנדבכים המרכזיים בתאגיד. מספר התלונות שנרשם בקבוצה זו הינו 77 (7%), עלייה של 2% לעומת השנה הקודמת. יחד עם זאת, 74% מהתלונות בנושא זה נמצא כמוצדק על ידי הממונה, לעומת 58% בשנה הקודמת - סך הכול זינוק חד של 16%!

קטר, לא קטאר

הקבילה: משחקי גביע העולם בכדורגל נערכים בקטר ולא ב"קטאר". שם המדינה 'קטר' נכתב בערבית בשלוש אותיות - قطر (ללא אלף) - ונהגה בהטעמת מלעיל: קָטֵר. על פי כללי התעתיק מערבית לעברית, גם בעברית לא תיכתב האות אל"ף, בייחוד שהיא גוררת הגייה שגויה בהטעמת מלרע.

התשובה: העברנו את הקבילה ליועצת הלשון בתאגיד השידור 'כאן', רות אלמגור-רמון, ולהלן תשובתה: "אתה צודק לגמרי! הייתה בעניין זה תקלה: בשל פעמים אחדות שבהן נכתב בטעות 'קטאר', הייתה החלטת מערכת

הן תרדנה, תרדנה

נענה לגופו

להאחיד את הכתיב לצורה המשובשת. אני מעבירה את מכתבך למערכת החדשות: שימו לב לתיקון הטעות הנפוצה: משחקי גביע העולם בכדורגל נערכים בקטר ולא בקטאר"

מוצדק

לבוב במקום לביב, חרקוב ולא חרקיב

הקבילה: אני מאזינה כעת ליומן החדשות שלכם ומפתעת לשמוע כי הכתבים והשדרנים משתמשים בשמות הרוסיים של ערי אוקראינה: לבוב במקום לביב, חרקוב במקום חרקיב וכיוצא בזה; זאת בניגוד לבקשה מפורשת של אוקראינה. אין לי ספק שיש לכם הסבר להחלטה, ובכל זאת ראוי לשנותה.

התשובה: יועצת הלשון רות אלמגור-רמון: עם פרוץ המלחמה נודע על ההבדל הלשוני בהיגוי שמות הערים בלשון האוקראינית, ובהתאם חל שינוי בהגייה ובכיתוב בשידורי הטלוויזיה. מכאן שברור כי "אין סירוב" לעשות כך בקרב הכתבים, וככל שהדבר קורה, אני סבורה שיש לייחס זאת להרגל. פנייתכם מועברת למנהל כאן רשת ב' כדי לחדד את ההגייה האוקראינית.

נענה לגופו

זה שעולה וזה שירוד

הקבילה: בתחזית המוגשת בסיום החדשות ברדיו, מגישת החדשות אומרת "הטמפרטורות ירדו" או "הטמפרטורות יעלו". לדעתי כך זה תמיד לפחות בעשורים האחרונים, אבל זו שגיאה. במיוחד מאז הנהגתם הקפדה מגדרית יתרה, טמפרטורות תרדנה או תעלינה, ולא ירדו או יעלו. טמפרטורה היא לשון נקבה.

התשובה: העברתי את פנייתך ללשונאית של 'כאן' הגב' רות אלמגור-רמון ולהלן תשובתה: אילו היינו קרובים יותר לפורים הייתי מביאה לפניך את הפסוק האנטי-פמיניסטי ממגילת אסתר:

"וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל מַלְכוּתוֹ כִּי רָבָה הִיא וְכָל הַנְּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן".

אבל מאחר שפורים עוד כברת דרך מאיתנו, אומר לך שמן המקרא המאוחר ואילך - בכל ספרות חז"ל, אין אלא צורה אחת: צורת הנסתרים.

אני ממליצה אפוא לומר "הטמפרטורות ירדו", אף כי אין פסול בצורה הקשה 'תרדנה'.

וראה בלוחות הנטייה של האקדמיה:
אתם/אתן תרדו
אתן תרדנה, תרדנה
הם/הן ירדו

שימו לב לתיקון הטעות הנפוצה: משחקי גביע העולם בכדורגל נערכים בקטר ולא בקטאר

תוכן פוגעני

הקוד שלנו

25. לא נפרסם מידע הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, לרבות נתונים על אודות מצב בריאותו או התנהגותו ברשות היחיד, או מידע שהושג תוך פגיעה בפרטיותו של אדם, ללא הסכמתו, אלא אם קיים עניין ציבורי משמעותי בפרסום המידע.
34. תפקידנו הוא לממש את זכות הציבור לדעת ולהביא בפניו מידע רב ככל הניתן. אנו מכירים בחשיבותן של הזכות לכבוד והזכות לשם טוב.
35. לא נפרסם דבר העלול לפגוע בכבודו של אדם או בשמו הטוב, אלא לאחר שווידאנו את אמיתות המידע ככל שניתן בהתאם לנסיבות ולהקשר.
36. בפרסום מידע העלול לפגוע בכבודו של אדם או בשמו הטוב, נפנה לקבל את תגובתו זמן סביר לפני הפרסום. התגובה תוצג באופן הוגן כחלק מהפרסום, או זמן סביר לאחריו אם נמסרה אחרי הפרסום.

קבוצה זו כוללת תלונות על תוכן פוגעני ולא הולם שעומד בניגוד לכללי האתיקה של התאגיד שיש בהם כדי לפגוע בצנעת הפרט, בכבודו של אדם ובשמו הטוב.

קטגוריה זו רשמה בשנה הנסקרת עלייה מתונה בשיעור של 2% וממוקמת במקום השלישי עם 154 קבילות (15%) - לעומת 13% מהתלונות בשנה שעברה.

גם השנה נשמר שיעור הגבוה של התלונות המוצדקות בקבוצה זו של תוכן פוגעני עם 50%, למרות הירידה בשיעור של 5% לעומת השנה הקודמת (55%).

יצוין כי שיעור הגבוה של התלונות המוצדקות בקטגוריה זו עקבי לאורך השנים, וראוי לתת את הדעת על כך.

שיעור התלונות הלא מוצדקות בתחום זה עמד על 25% - ירידה קלה של 2% לעומת השנה הקודמת.

של הכתב, ולכתב עצמו, תוך הבהרה של משמעויות הביטוי והבעת תמיהה על השימוש בו. הכתב הביע את התנצלותו וצערו על השימוש בביטוי הלא תקין. חטיבת חדשות מביעה גם היא את צערה ואת התנצלותה על כך.

מוצדק

ראיון לא גזעני

הקבילה: בתוכנית "עצם העניין" העלה קלמן ליבסקינד את יאיר קראוס מ"מקור ראשון" לראיון על רכישת אדמות מיהודים על ידי ערבים. הריאיון כולו נשא אופי גזעני ופוגעני. אני שמח שאין ראיונות כאלו במדינות העולם כאשר יהודים קונים אדמות מאזרחי מדינות אחרות. חשוב שלא יהיו ראיונות כאלו גם בישראל, בוודאי שלא בערוץ הציבורי.

התשובה: צפיתי בריאיון האמור ואני חולקת על עמדתך. הריאיון עסק בתופעה של רכישת אדמות חקלאיות ע"י ערבים אמידים, וזאת שלא לצרכים

סליחה, אמירה לא ראויה

קבילה עליה חתומים 60 איש: אנו פונים אלייך בעקבות התבטאות חמורה שנאמרה על ידי כתב התאגיד מר רועי שרון בשידור חי. בזמן סיקור האסון שהתרחש השבוע - התרסקות מסוק צבאי מול חופי חיפה, אסון שגבה חיים, בחר מר שרון לומר את המשפט הבא מהשטח: "כשהצנזורה והוואטסאפ נפגשים, הדמיון המזרחי משתולל... הרבה מאוד דמיון והרבה מאוד סיפורי כזב והרבה מאוד פייק". האמירות הללו, שנאמרו לא אחת על ידי הכתב ולא ניתן לייחס להן היסח דעת, פוגעות באוכלוסייה שלמה: יוצאי מדינות ערב והאסלאם (מזרחים), ואין לה מקום בחברה הישראלית בשנת 2022 ככלל ובערוץ ציבורי-ממלכתי בפרט... הדעת אינה נחה לנוכח התבטאות המכלילה ומקטינה באין מפריע, שעה שמדובר באוכלוסיית יוצאי מדינות ערב והאסלאם... כל התייחסות מבזה כגון זו הינה חמורה ומוטב שלא הייתה נאמרת כלל.

התשובה: התלונה מוצדקת. מדובר בביטוי לא ראוי, שאין לו שום הצדקה בכלל, ובנסיבות הקשות של המשדר האמור, בפרט. התלונה הועברה למנהליו

חקלאיים, תוך ביצוע עבירות בנייה של גידורים ושימושים האסורים על פי החוק. העובדה שמדובר בערבים בלבד, שמבצעים רכישות אלה תוך הפרות החוק שצוינו לעיל, לא הפכת את הכתבה לגזענית.

 לא מוצדק

זלזול פוגעני ברב

הקבילה: בתוכנית "בא בדב" של דב אייכלר ובהשתתפות נדב הלפרין, רואיין הרב גדליהו אקסלרוד, מלפנים אב בית הדיון הרבני בחיפה. במהלך הריאיון, המגיש נדב הלפרין השתמש בביטויים בוטים ומזלזלים כלפי הרב אקסלרוד, כגון: "זה דברי הבל", "אתה מדבר כמו ילד בכיתה שמדבר אל המורה שלו" וכד'. לעניות דעתי, לא מקובל להתייחס כך לאף אדם, בטח לא כלפי אדם שמבוגר ממך ב-50 שנה, ובפרט לא לרב בישראל.

התשובה: תלונתך הועברה למנהליו של המגיש לחידוד נהלי השיח, ובכללם כללי ההתנהלות בשידור ומתן יחס מכובד למרואיין, גם אם אין מסכימים לדעתו.

 מוצדק

תיעוד קשה לצפייה

שתי קבילות: (1) זוהי הפעם השנייה שבה אתם משדרים תיעוד של חיסול מחבל, כאשר בפעם שעברה שידרתם תיעוד בווידאו של המחבל כשהוא נורה ברגלו והעצם שלו נשברת. וכעת שידרתם בכאן 11 קטע שעלה גם בטוויטר ובו נראית דריסת המחבל באופן גרפי. אבקש להסב את תשומת ליבכם

כי ישנם צופים שאינם מסוגלים או מעוניינים לראות תוכן גרפי שכזה, ואתם לא מאפשרים להם להימנע מהדבר. אם היה מדובר בשידור חי, הייתי מבין, אך מדובר בקטע וידאו שניתן היה לערוך ולצנזר. יתרה מזאת, שידור הקטע בשעה 19:20 חושף גם קהלים צעירים לתיעודים קשים כאלו, ועלול להסב להם נזק נרחב, כולל מבוגרים שאינם מסוגלים לצפות בתוכן כזה; (2) מפעם לפעם אתם מוצאים לנכון לשלב בשידור חדשותי/אקטואליה קטעי וידאו שזולמו ממצלמות אבטחה ואחרות המתעדים אירועי ירי/אלימות/פיגועים. אינני מבקש להימנע מכך לחלוטין, בהביני את השיקול הציבורי/חדשותי ואף את שיקולי ההשפעה על אחוזי הצפייה. מאידך, הקרנה חוזרת ונשנית (בלופ מתמשך) של האירועים, מה שנעשה לא מעט כמעין "רקע" לראיון/סיקור שרץ במקביל, לעתים לאורך דקות ממש, היא כבר סיפור אחר לטעמי. מדובר בסרטונים קשים לצפייה, אלימות לשמה, שהצגתם באופן הנ"ל יש בה כדי ליצור מועקה של ממש אצל הצופים או, לחלופין, נירמול והקהיית חושים כלפי התופעה - שני קצוות בלתי רצויים במידה דומה להבנתי הצנועה. מצד אחד, המגיש מביע בדבריו הסתייגות ושאת נפש מהמחזות ומהשפל שמייצגים, ומצד שני התיעוד הגרפי רץ ברקע ללא הרף וללא רחם. אשמח אם תואילו לשקול מחדש את מדיניות התאגיד בהקשר זה תוך התייחסות לאפקט שיש לאופן זה של סיקור על רווחת הציבור.

התשובה: הפרקטיקה העיתונאית הנהוגה במצבים מעין אלה מחייבת הקפדה וזהירות יתר בשימוש בחומרים מהסוג שציינת. אכן, אין לחזור שוב ושוב על תמונות קשות במיוחד, בעיקר נוכח חשיפה אפשרית לאוכלוסיות צעירות. העברנו את הערתך לתשומת ליבם של הגורמים הרלוונטיים.

 מוצדק

דה הומניזציה של האויב

הקבילה: בתוכנית 'אמילי והפרופסור' השדרנית אמילי ניבלה את הפה כאשר דיברה על טרוריסטים ערבים, לעגה לאלמנות ערביות והשתמשה בצורת דיבור אשר לעניות דעתי לא אמורה להיות משודרת בערוץ ציבורי. לא משנה כאן הדעה של אמילי, יש צורת התבטאות ראויה בשידור. אני מאזין בקביעות לתוכנית וצורת התבטאות כזאת מעולם לא שמעתי בתוכנית.

התשובה: אכן, אמילי עמרוסי, נקטה לשון שחרגה לטעמי מגבולות הטעם הטוב, וטוב היה אילו נמנעה מכך. אמנם, היא הביעה את דעתה מדם ליבה, מתוך היכרות קרובה, עמוקה וכואבת עם המציאות בשטח, אבל לא היתה כל הצדקה לשימוש במילים כה חריפות. חשוב לציין בהקשר זה את השיח שהתנהל בנושא זה באולפן עם שותפה לתוכנית, פרופ' יובל אלבשן, שהסתייג בחריפות מהתבטאויותיה לאורך כל השיחה, ובעיקר הזדהיתי עם מילותיו, לפיהן "אני לא עושה דה-הומניזציה גם לאויב שלי". עמרוסי השיבה לו: "אולי זה חסר טעם", ואלבשן השיב לה: "מקבל, חסר טעם". זוהי, כאמור, גם עמדתו.

מוצדק

גבולות הסאטירה

הקבילה: שי גליק. מנכ"ל "בצלמו": "אתמול פרסם אתר מכאן סרטון קשה ביותר נגד חבר הכנסת איתמר בן גביר. בסרטון נראה חבר הכנסת ביחד עם ברוך גולדשטיין ניגשים לערבים ויורים בהם אחד אחרי השני. בנוסף נראה חבר הכנסת בן גביר וחבריו פוגעים פיזית בערבים חפים מפשע. זה לא סוד שחבר הכנסת בן גביר הינו אחד האנשים המאוימים ביותר במדינת ישראל. הפקת סרטון זה והפצתו

פגיעה ברגשות הצופים

הקבילה: ברצוני למחות בתוקף על שידור הכתבה אתמול בשמונה על עריפת ראש אישה באירן. גם סיפור המעשה המזעזע וגם שידור התמונות לא יוצא מראשי, ואני מלאה הרגשת לחץ מהכתבה. איפה שיקול הדעת שלכם. מה רציתם להשיג?

התשובה: לא הופגן שיקול דעת וגם לא רגישות בשידור החומרים הללו. לא היה כל צורך לשדר את הסרטון המחריד, ונדרש היה לגלות התחשבות ברגשות הצופים. צר לנו אם נפגעת מהצפייה במשדר, לקחנו זאת לתשומת ליבנו.

מוצדק

טאבו, עד כאן

הקבילה: נדהמתי לשמוע במוצאי שבת בתוכנית "טאבו" בערוץ 11, את חנוך דאום משמיע בדיחות על היהודים בשואה. בושה!

התשובה: אני מבקש להודות לך על פנייתך בנושא כה חשוב. רגישותך נגעה לליבי והיא מובנת לי מאוד. כמוני, כך גם צוות התוכנית "טאבו" של חנוך דאום, המבקש להביע על כך את צערו ומבטיח לקחת את הערתך לתשומת ליבו. אכן, נעשה כאן שימוש בהומור קיצוני, חריג ומכאיב, מתוך מטרה מוקצנת לעסוק ולהאיר תכנים מטרידים וחשובים, במקרה זה אנשים עם משקל עודף. אנו מביעים את צערנו ומקווים שתמשיך לצפות בשידורי תאגיד "כאן" בכלל ובתוכניות "טאבו" בפרט.

מוצדק

ביטוי נרחב וראוי לכלל הדעות הרווחות בציבור ובפוליטיקה הישראלית. כל הדמויות המופיעות בתוכניות השונות נתונות לביקורת מוקצנת, לרבות ח"כ איתמר בן גביר בשיר שמוצג בהקשר אקטואלי.

זאת ועוד: תוכניות סאטירה, כמו אלה המשודרות גם בערוצי טלוויזיה אחרים (ר' "ארץ נהדרת" שעסקה אף היא בח"כ בן גביר), מובדלות ואינן כבולות בכללי התקינות הפוליטית הנהוגים בתכנים אחרים כמו אקטואליה וחדשות, דבר המודגש ומובהר גם בשקופית מקדימה המופיעה אצלנו בתחילת כל פרק. נאמר בה מפורשות כי התוכנית הינה "תוכנית סאטירה הכוללת תכנים סאטיריים והומוריסטיים... ואין בכוונת מי מיוצרי התוכנית לפגוע. אם מישהו רואה עצמו נפגע אנו מתנצלים מראש".

בשורה התחתונה, המטרה בתוכניות הסאטירה ב"מכאן" הינה לייצר תכנים עצמאיים, רלוונטיים, מגוונים וביקורתיים, תוך שמירה על הזכות לחופש ביטוי. במסגרת זו, הצוות המקצועי אמון על כך שהתוכניות השונות יתייחסו למגוון רחב של נושאים, סוגיות, דעות או אישים, ללא הטיה או העדפה, והכל בכפוף לעקרונות ולכללים כפי שהם באים לידי ביטוי בקוד האתי של התאגיד.

לאור האמור לעיל אני סבור שלא מדובר, כהגדרתך, ב"סרטון תעמולה הזוי מסוכן ומסית שיכול לגרום לרצח חבר כנסת".

 לא מוצדק

יכולה חלילה לגרום לפגיעה בחיי איתמר בן גביר ומשפחתו. מאכזב שבחרתם לעשות סרטון שמעודד הצבעה רק במגזר הערבי ולא בשאר המגזרים. מטרת הסרטון הינה שנאת בן גביר וניסיון לתפוס ויראליות על חשבון מחנה הימין... מדובר בשקרים בוטים והדבר אף מהווה הסתה וסיכון חיי אדם של חבר הכנסת איתמר בן גביר".

תשובת הממונה: הביקורת המובעת בפנייתך מתעלמת מההקשר שבו הוצגו הדברים. מדובר בשיר ששודר במסגרת תוכנית הסאטירה השבועית ב"מכאן" - "الشوسمو אל-שוסמו" (בתרגום לעברית: "המה-שמו"). התוכנית מאופיינת מעצם טבעה בתכנים העונים על הגדרת המושג סאטירה, קרי התייחסויות מנקודת מבט הומוריסטית לאירועי השבוע באמצעות שימוש בטכניקות סאטיריות מקובלות הנהוגות בסוגת תוכן ייחודית זו: אירוניה, סרקזם, חיקויים מוגזמים ועוד. בהתאם, שני הפרקים הראשונים ששודרו עד כה בתוכנית החדשה עסקו, מטבע המציאות הנוכחית, בעיקר בנושא הבחירות, תוך התייחסות רחבה למגוון המפלגות בישראל ופעילותן בזירה הפוליטית, לרבות המפלגות וחברי הכנסת הערביים. ראה, לדוגמא, שיר שמבקר באירוניה ובציניות את חברי הכנסת הערבים, ביקורת על ח"כ איבתסאם מראענה ממפלגת העבודה וביקורת על ח"כ גיידא רינאוי ממפלגת מר"צ.

ייעודה של הסאטירה הינו לעורר מודעות, לערער על המוסכמות, להשמיע מגוון קולות ולהעלות נושאים לשיח הציבורי, במקרה זו, כאמור, בתקופת בחירות. הסאטירה מאירה בזרקור מוקצן תופעות, אישים ומגוון רחב של נושאים. זוהי מהותה. לכן, אנו בהחלט מודעים לכך שסאטירה יכולה להיות מקוממת או מכעיסה, כפי שעולה מהתייחסותך, אך חשוב להדגיש כי מדובר באחד מכלי היצירה החשובים והאפקטיביים המבטאים את חופש היצירה והביטוי האמנותי במדינה דמוקרטית, בעיקר כשמדובר במסגרת תוכניות סאטירה המעניקות

מקוריים, פורצי דרך, אותנטיים ומעוררי מחשבה ולתת ביטוי לקהלים שונים ומגוונים. לצד תגובות שקובלות על תוכן נועז מידי בעונה השנייה של המפקדת, אנחנו מקבלים גם תגובות אוהדות על יצירה כנה, הנותנת ביטוי אמיתי ללהט"בים שיכולים להזדהות עם הדמויות על המסך. ראוי להדגיש כי הסדרה אינה מיועדת לילדים ומשודרת בשעה מותאמת. הסצנות המדוברות בפרקים 6 ו-7 אינן עונות להגדרת פורנו, או פורנו רך. תסכים איתנו שרבות כמותן נראו בין זוגות סטרייטים ולא עוררו עניין מיוחד. אנחנו בתאגיד "כאן" נותנים ליוצרים שעובדים אתנו את החירות להעז עם האמת שלהם, ויחד עם זאת קשובים כל הזמן לפניות כמו זו שלך, ובוחנים את הגבולות באחריות."

נענה לגופו

המפקדת, יותר מידי נועזת

הקבילה: כמי שצורך את התוכן של התאגיד אני חייב לציין לשבח את התהליך שעברתם וממשיכים לעבור בכדי להביא לנו תוכן איכותי. יחד עם זאת, אני חייב לקבול על תוכנית הטלוויזיה "המפקדת", שעונתה הראשונה הייתה טובה ובעונתה השנייה הפכה להיות תוכנית המשדרת פורנו לסבי רך. אני חושב שראוי להראות את הקושי ואת המשיכה שיש בבסיס סגור של נשים, ועדיין יש לא מעט קטעים בעיקר בפרקים 6 ו-7 שהם ממש נחשבים כפורנו, שלדעתי לא תואם את קהל היעד של התוכנית. על עורך/ת התוכנית היה לקצר ואף לטשטש חלקים מאותם קטעים.

התשובה: תלונתך נבדקה לעומקה מול צוות התוכנית. אנו שמחים שהנך נהנה מתכני התאגיד ומוצא אותם איכותיים. חשוב לנו לתמוך בתכנים

חשוף לבד בבית

דמיון וסקרנות ושימוש בשפה נקיה ונכונה, ופועלים להכנת הילדים להצלחה בבית הספר ובחיים בשיתוף של הורים, מורים וקהילות, ומעודדים ילדים לקיים אינטראקציה חברתית כאזרחים בחברה מגוונת. לבד בבית היא סדרה קומית לילדים ועוסקת בנושאים המעסיקים אותם בחיי היום יום. הילדים המוצגים בסדרה מתמודדים בהתאם לגילם עם בעיות שונות ונושאים עימם מתמודדים הילדים בישראל ובעולם. מטרת הסצנה הייתה להצחיק ולהפתיע כנהוג בסדרות קומיות, במעגל קומי אמנותי ופואטי, על פיו הגיבורה התעניינה בבחור, ואילו אותו בחור התעניין בבחורה האחרת, כשבמפתיע הבחורה האחרת בעצם מעוניינת בגיבורה עצמה.

נענה לגופו

סופשבוע ללא געגוע

הקבילה: מבקשת להתייחס לשירים המושמעים ב"סופשבוע געגוע" במהלך סופי השבוע ברשת גימל. ככלל, אני נהנית מאוד להאזין לרצועה זו. יחד עם זאת, אני תמהה בנוגע ל-3 שירים המושמעים באופן די תכוף: ניגון עתיק וזמר שלוש התשובות שנכתבו

הקבילה: בתמימותי, הרשתי לילד בן 5 לצפות בסדרה "לבד בבית" שהיא ללא אזהרת צפייה בתוכן בנוגע לגילאים, והוא היה צריך לצפות בבחורה אומרת לבחורה אחרת שהיא אוהבת אותה ומנשקת אותה בכוח. אני חושבת שזכות המשפחה להחליט באיזה שלב לחשוף את הילד, אם בכלל, לנושאים כאלה ובטח שלא למצבים מיניים, לא בין סטרייטים ובטח שלא בין להט"בים. אני מזועזעת ומובכת. בטח שזה בתוכנית של ערוץ החינוכית.

התשובה: ראשית, צר לנו אם הצגת הנושא באופן זה גרמה לאי נוחות לך או לילדיך, וכמובן שאין כוונה כזאת בתכנים המועברים. אנו לוקחים לתשומת ליבנו את הערתך ובעתיד נבחן כיצד להציג נושאים דומים. ב'כאן חינוכית' מחויבים לספק תוכן הפונה למגוון האוכלוסיות והזרמים בחברה הישראלית ולהיות סובלניים ופתוחים לשלל דעות. אנו מעודדים יצירת תוכן ישראלי, יצירתי, חדשני ומקורי, תוך הקפדה על איכות תכנים והעמקה. הסדרות המשודרות מקדמות מודלים לחיקוי חיובי של הצופים הצעירים, ומעודדים למידה וחקירה תוך חשיבה ביקורתית,

ע"י נתן אלטרמן, וכן וידוי שנכתב ע"י אלכסנדר פן. שלושת השירים, שנכתבו ע"י משוררים מוערכים ככל שיהיו, עם לחנים מופלאים ככל שיהיו, אינם ראויים ואפילו פסולים להשמעה בשל תוכנם והמסר החד-משמעי שהם מעבירים - מתן לגיטימציה לאלומות נגד נשים. אני מניחה שאין צורך לצטט ובכל זאת -

"...תעבור קנאתי שותקת, ותשרוף את ביתך עלייך..."

"...ובשובך אל הבית מרוד כמו כלב, עלבונות של זרים בי נקמת פי אלף..."

"...אז אמר מה יהיה אם אבגוד ואותך אעזוב מיותרת, בלילות ארוכים לחכות, עד שובי מזרועות האחרת..."
רוח תשובת האישה הנבגדת לתפיסתו של אלטרמן: "...אם צריך לא לבכות - לא אבכה, העיקר שאדע כי תחזור..."

ציטוטים אלה והרוח הכללית של השירים לא משאירים ספק לגבי אי הלגיטימיות של השמעתם.

התשובה: תאגיד השידור אינו קומיסר של תרבות ואינו עוסק בצנזור שירים. ודאי לא של שירים שנכתבו, כפי שאת צינית, על ידי גדולי המשוררים בתרבות העברית. איסור השמעה חל רק על יצירותיו של המלחין וגנר. אדגיש, כי מסופקני אם ניתן לייחס למשוררים אלה דבר וחצי דבר הקשור לאלומות כלפי נשים במובנה הנוכחי, לבד מצורת ביטוי אומנותית, דרמטית וסוערת, האופיינית לתקופה ולמשורר. אני מטיל ספק גם האם מי ששומע טקסטים אלה ייטה לפרשן באופן זה. עוד אציין כי "תרבות הביטול" של יצירות עבר מפוארות אינה דרך מקובלת לכבד מורשת אומנותית ותרבותית, כל אחת לפי רוח זמנה. ישנה הבנה של הציבור כי נושאים, דעות, השקפות, סגנון חיים וסט של ערכים משתנה על פני השנים. האם, משום כך, נבטל גם את חלקים מהתנ"ך ולא נלמד בבתי הספר?

לא מוצדק

שיר מטריד במדרון חלקלק

הקבילה: הבוקר פתחתי את רשת גימל להנות מהשירים, אולם אז השמיעו שיר שיש בו משפטים ומילים מבישות בבוטות ובגסות שלהם. מדובר בשיר של רמי קליינשטיין "חוץ ממך כלום". אני נהנה לשמוע את רמי קליינשטיין ואת רשת גימל, אבל שיר זה גרם לי לתחושה של הטרדה.

התשובה: בפתח הדברים אבקש להביע צער על הפגיעה שחשת מההאזנה. לא נעלמות מעינינו העוצמות והמשמעויות שאפשר לייחס לתוכן השירים המושמעים ב"כאן" גימל, ובכלל זה שירו של רמי קליינשטיין. עם זאת, תאגיד השידור הציבורי אינו עוסק בצנזור שירים המושמעים ברדיו. אין כל החלטה או הוראה רשמית שלא לשדר כל יצירה או מכלול עבודה של אמן כזה או אחר. מדרון החרמת היצירות הינו מסוכן ותלול ואיננו רוצים לפסוע בדרך זו. בכל מקרה, העברנו את הדברים לגורמים הרלוונטיים בכאן גימל ופנייתך תילקח לתשומת ליבנו.

מוצדק בחלקו

סגנון הגשה ותרבות הדיון

הקוד שלנו

11. נקפיד על לשון בהירה, נקיה ותקנית, על תרבות הדיון ועל כבודם של המשתתפים בו.

לקבוצה זו משתייכות תלונות שעניינן תרבות הדיון וניהול השיח בראיונות או ברבי-שיח, לצד תלונות על סגנון הגשה המעורר חוסר נעימות או רתיעה אצל המאזינים והצופים. לעיתים, קושי לשמוע ולהבין את הדוברים בדיונים סוערים; שיסוע תכוף או מניעת התבטאות ראויה של מראיינים; חוסר כבוד; השתלחות, וכן נימה פוגענית או התייחסות מבטלת מצד מראיינים.

מספר התלונות בקבוצה זו עמד על 99 (10%) לעומת 8% בשנת 2021 - עלייה של 2%.

יחד עם זאת, בשיעור התלונות המוצדקות נרשמה בתחום זה ירידה חדה של 11% לעומת השנה שעברה - 31% ב-2021 לעומת 20% בשנה הנסקרת.

מונדיאל: שדר "בומבסטי"

קבילה א': בימים אלה כאן 11 מתמודד בצורה מוצלחת ביותר עם שידורים חיים מקטר -מונדיאל 2022. שידורי משחקים, עבודת צוות אולפן השידור מקטר, ראיונות עם אוהדי קבוצות, שדרנים ופרשנים - הכל עבודה מקצועית ומרעננת ביותר. ובכל זאת התנהלות של שחקן כדורגל מעורר לשעבר, מאמן ופרשן נכון להיום (X), מעוררת מדי פעם הרגשה מאוד לא נוחה. למרות הידע העצום שלו בתחום, הוא מרבה להשמיע פרשנות לא מקצועית.

קבילה ב': האיש הזה (X) מייצג את הרמה הנמוכה ביותר בהגשת אירועי ספורט. הכל בומבסטי, סופרלטיבים ללא גבול, כל-כך מגוחך.

התשובה: ראשית, אני מודה לך על פנייתך, אבל גם מצטער מאוד על חוסר הכבוד כלפי שדרני ופרשני הספורט הוותיקים. זכותך, בהחלט, לחלוק על שפתם וסגנונם ולא להתחבר לאופן שידורם, אבל מדוע להעליבם? זוהי עמדתך וגם טעמך האישי, ואנו מכבדים אותם מאוד, אבל בהחלט סבורים אחרת.

 נענה לגופו

"ריאיון מצמרר"

הקבילה: הקשבתי בזעזוע הבוקר לריאיון של רוני קובן ועמרי אסנהיים עם נעם פדרמן. עצם קיום הריאיון מצמרר בעיני. לתת במה לאדם עם דעות חשוכות קיצוניות ופאשיסטיות, שחושב שצריך לתת חנינה ליגאל אמיר ולהכניס את השמאלנים לבית הסוהר. במו ידיכם, התקשורת, אתם נותנים לגיטימיות לקיצוניים ביותר בחברה, שרק אתמול היו מחוץ לחוק. אתם עצמכם הופכים אותם למיינסטרים בכך שאתם נותנים להם במה. אתם צריכים להיות

הקול שמתריע נגד הכרסום בדמוקרטיה שהבחירות האלה מובילות. היה ראוי שאם כבר אתם מקיימים ראיון שכזה שתצאו בצורה נחרצת ובוטה נגד הרעיונות והדעות של מרואיין שכזה, ואת זה לא שמעתי בראיון. נוהלה שיחת רעים חביבה, מלאת צחקוקים, עם כמעט אפס טון של ביקורת מצד המרואיינים. ייאמר לזכותו של אריה גולן, ששמעתי כמה ראיונות שלו בזמן האחרון, שיצא נחרצות וללא גינוני נימוס כנגד מרואיינים המייצגים דעות פשיסטיות שכאלה. הייתי מצפה זאת גם משאר המראיינים שלכם.

התשובה: אני בהחלט מכבד את עמדתך המנומקת. עם זאת, חשוב לזכור שחוק השידור הציבורי מחייב להשמיע מגוון דעות בחברה הישראלית ומאפשר הצגתן של השקפות מקוטבות. לכן, אין כל מניעה מלראיין את נעם פדרמן, שמציג את תפישת עולמו השנויה במחלוקת, כל עוד נשמרים עקרונות החוק והאתיקה שלגביהם אין עוררין: הימנעות מהסתה, מגזענות, מדעות קדומות, מפגיעה בשם הטוב, תוך הקפדה על תרבות הדיון. האזנתי בקשב רב לריאיון. לא זיהיתי בו רכיב כלשהו המערער על העקרונות שצינתי.

באשר ל"טון" שבו התנהל הריאיון: אין ספק שעמרי אסנהיים ורוני קובן מייצגים סגנון הגשה אחר, שונה מאוד מזה של מגישי חדשות "קלאסיים", כמו זה של אריה גולן. את צודקת, הריאיון היה בהחלט "רך" יותר בסגנון ההגשה, אבל במקביל גם חד ונוקב בדרכם המיוחדת. הם לא חסכו מפדרמן שאלות קשות, לא עיגלו פינות ולא העניקו לו "הנחות" כלשהן. לראיה, ציינו את עובדת הרשעתו בפלילים ולא חסכו שבטם מעובדת היותו חבר קרוב של כהנא. אכן, האוירה בריאיון היתה נינוחה, לעיתים אפילו קלילה, כטענתך, ואולי בשל כך עלה הרושם, המוטעה בעיני, שהשאלות האמיתיות והקשות לא הוצגו במהלך הריאיון.

 נענה לגופו

תכנים ומסגרות שידור

קבוצת קבילות זו מתייחסת להרגלי צפייה והאזנה של הקהל הרחב. חשיבותה רבה לכל גוף משדר, ואין להמעיט מהשפעתה על רגישות הקהל לשינויי תכנים ולוחות שידורים. הנאמנות לגוף משדר נסמכת ברובה על היכרות והרגל לתוכניות, שדרנים קבועים ולוח משדרים יציב. שינויים בתחומים האלה, ודאי כשהם תכופים, באים לידי ביטוי בהיקף הקבילות המגיע מן הציבור. ואמנם, השנה בלטו כמה נושאים עיקריים שהטרידו את הצופים ואת המאזינים, בראשם תלונות הנוגעות לתכנים במסגרת שידור הסדרה קרתגו, כמו גם לסיווג גיל הצפייה בה, שלטעת חלק מהצופים לא הלמו את הגיל המצוין כמותר לצפייה. עוד הגיבו הצופים והמאזינים על אי שינוי או שינוי לוח השידורים במצבים מסוימים כתוצאה ממיצאות משתנה (מגפת הקורונה, למשל).

מעבר לכך, בשנת 2022 נרשם אירוע דרמטי הקשור לתכנים ולמסגרת שידור כתוצאה מפיגוע שהיה בלב ליבה של תל אביב, ברחוב דיזינגוף בתל אביב. אירוע מתגלגל מסוג זה מאופיין כ"גל/אולפן פתוח" בשידור חי, הנמשך ברצף של שעות רבות. הפעם, בניגוד לאירועים דומים בעבר, מבנה השידורים ומאפייניו הייחודיים עוררו סערה ציבורית עזה וביקורת חריפה כלפי ארגוני הטלוויזיה המרכזיים (ערוצים 12 ו-13), ובמידה פחותה בהרבה כלפי כאן 11, כפי שיובהר בהמשך.

בקבוצה זו של תכנים ומסגרות שידור נרשמה השנה ירידה חדה במיוחד של 9% - 96 קבילות (9% לעומת 18% ב-2021. בשיעור התלונות המוצדקות רשם תחום זה 15% לעומת 6% בשנה הקודמת - עלייה של 9%.

חשבון הנפש: סיקור הפיגוע ברחוב דיזינגוף בת"א

הקוד שלנו

27. בדיווחים על אודות תאונות, אסונות, אירועי אלימות קשה או מלחמה, נאזן בין העניין הציבורי שבדיווח מלא לבין הצורך לנהוג בחמלה.

28. לא נפרסם מידע מזהה, חזותי, קולי או כתוב, על אודות נפגעי אסון, מלחמה, תאונה או אירוע אלימות קשה, אלא בהסכמתו של הנפגע או אם קיים עניין ציבורי משמעותי בפרסום המידע.

29. לא נתקרב ולא נפנה בדברים אל בני משפחה, ולא נפרסם שמות, תמונות, פרטים מזהים ומצב רפואי של נפגעי אסון, מלחמה, תאונה או אירוע אלימות קשה, ובכלל זה ידיעות על מותו של אדם אלא בזהירות ראויה ולאחר שנוודא כי למשפחות הנפגעים נמסרו הודעות על ידי גורם מוסמך.

אירוע מרכזי שהשפיע מאוד ברמת תכנון ומאפייניו על מבנה ומסגרת השידורים שלו היה פיגוע הירי ברחוב דיזינגוף (7 באפריל 2022) שביצע מחבל פלסטיני ברחוב דיזינגוף בתל אביב-יפו, במהלך גל טרור בישראל. בפיגוע נרצחו שלושה אנשים ונפצעו שישה.

מרגע שהתקבלה הידיעה הראשונית על הפיגוע עברו רשתות הטלוויזיה בישראל, כמוקבל, לגל שידורים פתוח ומתגלגל במסגרת של "אולפן פתוח", הממוקד לאורך שעות ארוכות, בפיגוע עצמו ובמכלול היבטיו.

במקרה זה, הסיקור התקשורתי הציג לראשונה, בשידור ישיר, כתבים וצלמים הנצמדים למערכת המבצעית, במהלך מרדף וסריקות אחר המחבל. אופן הסיקור, שחשף את כוחות הבטחון ואמצעים מיוחדים שלרוב נסתרים מעין הציבור, ספג ביקורת חריפה מהציבור, כמו גם מדובר צה"ל, דובר משטרת ישראל ודובר השב"כ, ששלחו מכתב גלוי משותף אל כלל מערכות התקשורת בישראל, ובו מתחו ביקורת על התנהלות אמצעי תקשורת. העובדה שאותם גופים ביטחוניים, הממונים על זירת האירוע, לא פעלו כמקובל לסגירת זירת הפיגוע בפני הציבור והתקשורת כאחד, לא מנעה מהם הטחת טענות קשות בתקשורת, לפיהן השידורים נעשו ללא צנזורה עצמית, והובילה, כאמור, לחשיפת זהותם של לוחמים ביחידות מובחרות, שיטות פעולה ואמצעי לחימה. נטען עוד, כי במהלך השידורים הועברו ידיעות לא מבוססות, ולעיתים גם חדשות כזב, דבר שגרם, לטענתם, להגברת הבהלה ולפגיעה בחוסן הלאומי. את מכתבם סיימו בקריאה לכלי התקשורת להפקת לקחים לקראת אירועים עתידיים. גם שר התקשורת, יועץ הנדל וארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל, מתחו אף הם ביקורת דומה וקראו להפקת לקחים.

הניתן תוך הפעלת שיקול דעת של מכלול הגורמים בסיקור של אירוע מורכב ומתגלגל. עם זאת יש תמיד מקום להפקת לקחים כפי שנעשה גם במקרה זה.

נענה לגופו

הפיגוע בדיזנגוף - דיון והחלטת ועדת האתיקה הפנימית

בעקבות סיקור הפיגוע התכנסה ועדת האתיקה הפנימית של התאגיד מיום 13.4.2022 בהרכב היו"ר ד"ר ענת פלג, לי-אור אברבך, אילאיל שחר, צליל אברהם וכרמלה מנשה. במהלך הדיון סקרה אילאיל שחר, סגנית מנהלת מחלקת החדשות, את אופן סיקור האירוע על ידי כאן חדשות, וצינה כי לצד הכתבים והצלמים בשטח, פעלו העורכים כבר בזמן השידור החי על מנת למזער את הפגיעה ברגשות הציבור ובביטחוננו על ידי ניתוב נכון ומדויק של אופן הסיקור. לדבריה, מאז השידור נמשך הדיון המקצועי בחטיבה להפקת לקחים לשידורים עתידיים. חברי הוועדה סבורים, כי תקנון האתיקה של התאגיד מניח כללי עבודה נכונים למימוש חובתו של התאגיד לספק מידע אמין ומדויק ככל הניתן בשעות קשות של אירועי חירום, תוך הפגנת אחריות חברתית לשלום הציבור ולרגשותיו. ועדת האתיקה הפנימית תשקול בהמשך, לאחר דיונים שאמורים להיערך עם גורמי מקצוע אחרים, להציע למועצת התאגיד לעדכן את הקוד האתי בסוגיות העולות בממשק שבין גופי הביטחון והתקשורת. הוועדה מבקשת לשבח את עבודתם המקצועית והאחראית של כתבי, צלמי, עורכי ומנהלי חטיבת החדשות של כאן ואת מחויבותם לספק מידע מהימן בזמן אמת, תוך שמירה על ביטחון הציבור.

קבילות רבות הגיעו בעיקר לערוצים 12 ו-13, ומקצתן גם לכאן 11 (כ-5 קבילות בלבד!) - ובכל מקרה, כל הארגונים, ובתוכם תאגיד השידור הישראלי, נדרשו לחשבון נפש פנימי ונוקב.

תמצית הקבילות: (א) גם אני כמו רבים הזדעזענו מהסיקור התקשורתי הבוטה של הפיגוע בתל אביב אמש. לא ייתכן שעל מרקע הטלוויזיה בכל בית בישראל - ובכל בית של אויבנו (!) - מסקרים פעילות מבצעית כולל הקלטות הנשמע בקשר המבצעי של

לצד הכתבים והצלמים בשטח, פעלו העורכים כבר בזמן השידור החי על מנת למזער את הפגיעה ברגשות הציבור ובביטחוננו על ידי ניתוב נכון ומדויק של אופן הסיקור

השוטרים וכן צילומים מקרוב של כוחות מבצעיים מיוחדים לפרטי פרטים. זה חורג מכל גבול! זוהי אזלת יד מדהימה ומטרידה מאוד - הרי אויבנו יושבים בנוחות ואוגרים מידע מודיעני שמוגש להם מיוזמתנו!... (ב) כמובן שסיקור מעין זה יכול ללמד על דרכי פעולה לפיגועים עתידיים והדבר מסוכן! הסיקור החדשותי הזה הראה כאוס בניהול האירוע וזרע פחד בכל בית בישראל. היה ראוי כי תמונות אלו לא היו משודרות בזמן אמת. לאור האמור לעיל אבקש בחינה של כללי האתיקה ובחינת שינוי סיקורים מעין אלו בעתיד. (ג) פיגוע זה לא תכנית בידור. היה קשה, מביך מאוד ומתסכל לראות איך נכבשו שידורי הערוץ על ידי כתבים חצופים וצמאי רייטינג. לא היה שום צורך בזה!

תשובת הממונה: יצוין כי בכל הנוגע לשידורי כאן 11 ובאשר לטענה לחשיפת חומרים רגישים - נציג צנזורה נמצא במערכת כל ערב, והיה גם במהלך הפיגוע בקונטרול. כל מה ששודר היה באישור הצנזורה ועל דעתה. ככלל, שידורי כאן 11 נעשו ככל

איור: דוד פולנסקי

קרתגו - לא מסמך היסטורי מחייב

הסידרה קרתגו, ששודרה בכאן 11, עוררה דיון ציבורי ער ונוקב. קבילות רבות התייחסו לסדרה זו. בחלקן נמתחה ביקורת על עיוות היסטורי, ובחלק אחר על שעת השידור, והיו גם רבים שהחמיאו ליוצרי הסידרה (ר' מסגרת).

קבילה א': אבי זכרו לברכה היה מגולי האצ"ל בקניה. הסדרה שהפקתם פוצעת את לבי כשאני שומעת על ההגחכה של זכרם של אותם גיבורים עזי נפש. על השידור הציבורי חלה החובה לא רק לשמש שופר לחופש ביטוי, כי אם גם להתחשב ברגשות הציבור הפסיבי. כמו כן, יש להתחשב באמת ההיסטורית. צר לי על בניו של חבר לח"י שבשם החופש האמנותי הגחיכו את מורשתו של אביהם ושל חבריו.

קבילה ב': קרתגו עושה שירות דוב בטענה שזו לא היסטוריה. איך ייתכן שעירבו את השנים הקשות של גולי המחותרת עם הנאצים. מדוע בראיון של קלמן וליברמן כמעט ולא נתנו לשמגר הבן להביע את דעתו? זה אולי רומן הזוי אבל הוא חודר לנשמת מי שגלו באפריקה וצאצאיהם. דברו עם לימור ליבנת למשל. לא ראוי.

תשובה: צר לנו על תחושותיך לגבי הסדרה "קרתגו". חשוב לנו להדגיש, כי הסדרה נכתבה בהשראת האירועים במחנות המעצר באפריקה. היא אינה סדרה דוקומנטרית ואינה מתיימרת להיות מסמך היסטורי מחייב - וכך אנו ממליצים לצפות בה. אנחנו מבהירים זאת באופן מפורש, בשקופית ששונתה ומופיעה בפתיחת הסדרה, המציינת כי זוהי סדרה בדיונית שנכתבה בהשראת אירועים היסטוריים. בנוסף, לסדרה לוו כתבות והסכתיים שהציגו את הקונטקסט ההיסטורי של פרק מחנות העצורים בהיסטוריה של המאבק הציוני לחירות. אין כוונת היוצרים, שאביהם היה עצור בעצמו במחנה, ללעוג לעצורי המחותרות. אנו גאים בסדרה ובדיון ההיסטורי

והאומנותי שהיא מציפה, כמו-גם בחופש היצירה שניתן ליוצריה.

קבילה ב': (א) לצערי יש בסדרה אלימות קשה, שפה בוטה ועירום. אני חושבת שהיה ראוי שתהיה אזהרת תוכן לפני הצפייה בסדרה ובנוסף אזהרת גיל. הסדרה משוקת ללא הפסקה, בזמן שידורי המונדיאל שבהם צופים אנשים במגוון גילאים, ודאי גם כאלו שהסדרה אינה מתאימה להם; (ב) הסדרה מדורגת לגיל +8 למרות התכנים האלימים והמיניים בה. היא ממש לא מתאימה לגילאי בית ספר יסודי.

התשובה: מבדיקה שערכנו עולה, כי פרקי הסדרה זוכים לסיווג התאמה על פי גילאים בראשית הפרק, בהתאם להנחיות החוק והכללים. בנוסף, משולבות בתחילת הפרק, וגם כמה פעמים נוספות במהלכו, אזהרות לגבי תכנים בעייתיים שקיימים בפרק, דוגמת אלימות, מין, שפה בוטה וכיו"ב.

 נענה לגופו

"פשוט מעולים"

"צפיתי בשלושה פרקים של קרתגו. אני מודה שבמהלך הפרק הראשון לא הצלחתי להבין לאן הסדרה מובילה - רצינות? קומדיה? סאטירה? וכו'." ככל שהמשכתי לפרק השני והשלישי נהייתי יתר. מה שתרם לי רבות להבין את הסדרה היה דווקא ההסכת עם קרקובסקי ויוצר הסדרה. אכן פרק בהיסטוריה שנעלם מכולנו. פשוט מעולים, הסדרה וההסכת. אודה לכם אם תעבירו דעתי ליוצרים."

שידורים חוזרים, עד מתי?

7 קבילות עסקו במסגרות שידור ואי שינון בשל נסיבות מיוחדות, כמו התוכנית "שבת עולמית", שמגישה, יצחק נוי ז"ל, נפטר. אחד הקובלים טען: "אני צרכן של רשת ב' (הסקאלה ברדיו שלי נמצאת קבוע על רשת ב'). לצערי, בשבת בבוקר, אני מחליף תחנה וזאת בגלל תוכניות מוקלטות של יצחק נוי המנוח, המובאות בשידור חוזר על חוזה. אגב, נאמר לי, לפני כשלושה חודשים, שאחרי החגים תשדרו תוכנית חדשה. אז אמרתם..."

התשובה: אנחנו בהחלט מודעים לסוגיה זו. תכנון לוח שידורים, בעיקר בנסיבות שאינן צפויות, מחייב מחשבה יסודית ומעמיקה, כך שלעיתים תהליך השינוי נמשך זמן שאינו קצר. המטרה, בסופו של דבר, היא להגיע לתוצאה מיטבית, לטובת מאזינים נאמנים כמוך. לכן אנו מבקשים את הבנתך ובעיקר את סבלנותך עד שיימצא הפתרון הראוי.

מוצדק בחלקו

קורונה פוגענית

הקבילה: כבר שלושה ימים אינכם משדרים את חדשות הלילה אלא מבזק ותוכנית על חדשות חוץ. האם זו התוכנית להמשך, או האם חדשות הלילה יחזרו?

התשובה: למרבה הצער, בשל התפשטות ההדבקה של נגיפי הקורונה בקרב הציבור, ומתוך כך גם בקרב עובדי חטיבת החדשות, נוצר מצב של פגיעה בזמינות כוח האדם. בשל הבידודים הרבים, נאלצנו לבטל את שידור חדשות הלילה בשבוע החולף. עם זאת, מדי לילה שידרנו מבזק חדשותי במטרה לספק לצופינו עדכון חדשותי גם בשעות הלילה המאוחרות. כולנו תקווה כי שידור חדשות הלילה יתחדש בשבוע הבא.

נענה לגופו

חוסר איזון והטיה

הקוד שלנו

2. אנו מחויבים לשמירה על הזכות לחופש הביטוי ולמימוש זכות הציבור לדעת. עקרונות אלה מחייבים אותנו להציג בפני הציבור משרעת רחבה ככל הניתן של מידע ושל דעות.

9. אם נביע דעה אישית, נעשה זאת באופן שיבטיח כי אדם סביר יכול להבין שמדובר בהבעת דעה.

10. נציג מגוון דעות ותכנים בנושאים שונים. נשאף להבטיח איזון הוגן בתכנים ובנושאים המוגשים לציבור.

שידור מאוזן נבחן על ידי מתן ביטוי ראוי לכלל הדעות הרווחות בציבור, במגוון נושאים וסוגיות, ללא הטיה מוקדמת, מגמתיות או העדפה מובחנת של דעה או קו מסוים. האיזון נבחן במגוון הנושאים, התכנים, השדרנים, הדוברים/המרואיינים, במתן זכות התגובה וביכולת העיתונאית להציג את הנושא על כל היבטיו ומורכבותו.

הקוד האתי של התאגיד מתייחס כך לנושא האיזון: עיקרון הגיוון הוא מרכיב יסודי בשמירה על אמון הציבור, והוא גם נכלל בסעיף המטרות של חוק תאגיד השידור הישראלי. לעיקרון זה יש שני מרכיבים: האחד, הצורך להציג לציבור מגוון רחב של מידע ונושאים, והשני - להבטיח איזון פנימי בכל נושא. בדברי ההסבר לקוד נאמר בהקשר זה, כי "הניסיון להציג את התקשורת כמתווך נטול הטיות (כולל אידאולוגיות) הוא ניסיון כושל מיסודו. הטיות מובנות, שמרביתן תולדה של אילוצים מקצועיים או טכניים, הן חלק אינטגרלי של העבודה העיתונאית, החל בבחירת הנושאים שיסוקרו, דרך התיעדוף בסיקור, בחירת סדר המרואיינים, הזמן הניתן לכל מרואייין, או הטון בו נהגות מילים, וכלה בבחירת המילים והמשלב הלשוני. לפיכך, בחרנו במונחים יושרה, שקיפות, הוגנות, דיוק, מגוון ואיזון, מתוך הבנה כי הקפדה עליהם בתאגיד שתכליתו לשרת את הציבור, תחזק את אמון הציבור, שהוא תנאי יסוד לקיומו של שידור ציבורי".

איזון בנושא שנמצא תדיר בעין התקשורת, כמו התחום הפוליטי, ראוי שייבחן על פני רצף זמן ולא באופן נקודתי של שימוש במאזניים או סרגל בכל מקרה או עניין. על פי רוב, תלונות בתחום זה נבחנות ונענות בהתאם לתפיסה זו. בתחומים אחרים, תדירים פחות, שמירת האיזון הפנימי מהותית וחשובה ויש להקפיד עליה, לכל הפחות על ידי מתן זכות תגובה. בקבוצה זו של חוסר איזון או הטיה נכללות גם תלונות שעניינן הבעת דעה אישית של מגישים או של כתבים.

כאן המקום להזכיר, שעל פי תקנון האתיקה של התאגיד, הבעת דעה אישית של העיתונאים מותרת, וזאת מתוך השקפה ש"איסור על הבעת דעה הוא עניין ארכאי". אין משמעות הדבר כי המגישים או הכתבים רשאים לנכס לעצמם את פלטפורמת השידור. הבעת דעה מותרת כפוף לעקרונות עיתונאיים מקובלים ולצד הבהרה שמדובר בדעה אישית, בדרך שהדבר יהיה מובן ל"צרכן תקשורת סביר". נקבע עוד, כי "בעת הבעת דעה יש לשאוף לגיוון הדעות המוצגות, להוגנות וכבוד כלפי דעות. אם בדיקת תלונה בנושא של הבעת דעה אישית מעלה שהייתה חריגה מכללי האתיקה, התלונה נמצאת מוצדקת".

בתקופת הדוח נרשמו בקבוצה זו 79 תלונות (8%), לעומת 9% בשנה הקודמת - עלייה של 1%. תחום זה רשם ירידה חדה של 12% בשיעור התלונות המוצדקות: 18% ב-2022 לעומת 30% בשנה הקודמת.

ראיון מאוזן עם גולן

הקבילה: אריה גולן ראיון את ח"כ אחמד טיבי בנוגע לאירועים שהיו בשכונת שמעון הצדיק בירושלים. גולן הציג את ניסיון הרצח של משפחת ישוביב ע"י השלכת בקבוק תבערה לחדר הילדים, שאך בנס לא שהו באותו זמן בבית, כהשלכת בקבוק תבערה 'לחצר הבית בניסיון להבעיר אש', משל רצו הרוצחים להכין מנגל בחצר. הצגת הדברים בצורה זו מהווה הטיה פוליטית חמורה וגלויה וקידום אג'נדה שמאלית קיצונית, וכן מתן רוח גבית מפורשת וגלויה לטרור באמצעות הצגת הדברים בצורה כה מסולפת. באירועי דומא ידע אריה גולן לתאר היטב את האירוע כניסיון לרצוח משפחה שלוה בשנתה. אודה לכם על העמדת אריה גולן על 'טעותו' ופרסום התנצלות לציבור הרחב, שלתומו מאמין שהוא צורך תקשורת הוגנת.

תשובה: קודם לראיון עם ח"כ אחמד טיבי, ראיון אריה גולן את ח"כ איתמר בן גביר. גולן ציין שתשע פעמים הוצתו מכוניות בשכונה, ואמר שנוכחותם של היהודים בשכונה אינה פרובוקציה ושיהודים חיים בשכונה עוד מלפני 1948. השאלה הראשונה שהוצגה לח"כ טיבי הייתה, האם הוא אינו מסתייג מתשעה ניסיונות הצתה של חצרות ובתים של יהודים באמצעות זריקת בקבוקי תבערה ע"י פלסטינים? "הפעם הכל התחיל מזריקת בקבוק תבערה בידי פלסטינים לתוך חצר של בית, או כדי להצית דלקה בבית של יהודים שגרים שם, זה מקרה הצתה תשיעי באותה חצר, פעם תשיעית שמנסים להדליק שם דלקה לאותה משפחה, אתה ודאי מסתייג מכך!" דעתנו היא שהטיפול ביומן הבוקר, ובראיונות של אריה גולן בסוגיית התבערה, היה מאוזן.

לא מוצדק

שופר? ממש לא

התלונה: כמאזין קבוע לרשת ב' ולערוץ כאן 11 כתבתי לכם בעבר על הכתב מיכאל שמש, ועד כמה שהוא מדווח באיזון בין ימין לשמאל ורק שיבחתי אותו. מאז הוקמה ממשלת השינוי של בנט ולפיד, שמש הוא מבחינתי אכזבה. דיווחים מוטים לצד ימין, אי פירגון ולו הקטן ביותר לשינוי. לכן, מזה מספר ימים אני נאלץ לעבור ערוץ ולא להאזין יותר לדברי ההסבר שלו.

תשובת הממונה ומיכאל שמש: הקבילה הועברה לכתב מיכאל שמש, ואנו מביאים את תשובתו, המדברת בעד עצמה: "תפקידה של תקשורת היא קודם כל לבקר את השלטון. ביקרתי את רה"מ בנט על התנהלות שמשדרת לדעתי לחץ והיסטריה. המספר 50,000 הוכח כנכון, אבל לא דיברתי רק על המספר הזה אלא על ההתנהלות כולה, כמו מסיבות העיתונאים התכופות בשעה שמונה ועוד. כזכור, בנט עצמו מתח ביקורת חריפה על הפרקטיקה של מסיבות עיתונאים בשעה 8 שמיצרות הרגשת חירום ובהלה בציבור. ציטטתי באותו השידור את שר הבריאות שמתח באותו היום ביקורת על ההיסטריה והלחץ, ביקורת שיוחסה בזמן אמת לבנט (האם גם הוא שופר?). הטענה על היותי כביכול "שופר" אינה

קול אחר, מגוון ומאוזן

הקבילה: גיא זוהר מביא בתוכניתו את עמותת השמאל הקיצוני "סיכוי אפוק - לשוויון ושותפות" ללא האיזון הנדרש על פי הקוד האתי של תאגיד כאן. עמותת "סיכוי אפוק - לשוויון ושותפות" היא עמותה פוליטית של השמאל הקיצוני. חבר בוועד עמותה מר אלון ליאל, חבר הנהלת מרצ ותומך BDS קיצוני שחתם על עצומות התומכות בחרם על מדינת ישראל. העמותה ממומנת ע"י תרומות מישות מדינית זרה בסכומים של מיליוני ש"ח בשנה כולל תרומות מ-MEPI ו-DRL, כך שהיא פועלת למעשה כסוכן זר. מול עמותת השמאל הקיצוני לא הביא גיא זוהר כנדרש עמותת ימין. זהו דפוס קבוע בתוכניתו, שמהווה שופר תעמולה חד צדדי של השמאל הקיצוני ללא איזון. לכן, יש להפסיק את שידור תוכניתו של גיא זוהר עד שיתחייב לאזן כנדרש את התכנים בתוכניתו.

התשובה: בתוכנית מהצד השני דוגלים במתן ביטוי למגוון רחב של עמדות. בהתאם, במסגרת הפינה "קול אחר", מתארחות דמויות מכל קצוות הקשת הפוליטית. עמותת סיכוי-אפוק פועלת במסגרת החוק, וראוי שגם קולו של ינאל ג'בארין הפעיל בה

ראויה. אזכיר שרק בחודש אוגוסט חשפתי לראשונה בכאן חדשות את העובדה שיו"ר האופוזיציה נתניהו קיבל מתנה אסורה והתארח בסוויטה הנשיאותית בתשלום מגוחר, פרסום שחולל סערה ואילץ את ונתניהו לפתוח את הארנק ולשלם. וגם, שורה של חשיפות נוספות בנוגע לנתניהו, בפרט בתקופת שלטונו, כמו למשל ההנחיה שנתן השר אוחנה מקורבו לממ"ז ירושלים לתת קנסות למפגינים נגד נתניהו, כולל פרסומים רבים נוספים על נתניהו ובכלל על כל בכירי המערכת הפוליטית. עמדתי יחד עם המערכת כולה תחת מתקפות קשות ואיומים ואף פעם לא נרתענו, לא התקפלנו. העובדה שעיתונאי, שמנסה לעשות את עבודתו בצורה הוגנת נקיה וישרה, זוכה לכינוי 'שופר' רק בגלל ביקורת מסוימת שהשמיע נגד הממשלה, אינה ראויה וגורמת עוול גדול. ביקרתי בחריפות את הממשלה הקודמת, זאת שקדמה לה וגם את זאת הנוכחית. מותר לכבד גם דעות שהם שונות משלך מבלי לזלזל במקצועיות ובמוניטין שלי ככתב".

הממונה על קבילות הציבור סומך את שתי ידיו על תשובתו של שמש.

לא מוצדק

שיתוף פעולה עם האויב?

הקבילה: שי גליק, מנכ"ל "בצלמו", קבל כנגד סרטון שבו הופיע סולימן מסוואדה, כחלק מקמפיין מיתוג של כתבי חטיבת החדשות בטלוויזיה וכינה זאת "קריאה פומבית של שדרן בתאגיד לשב"כ "אויב". גליק טען כי "הכתב מספר שהוא היה בשער שכם ושם נשאל אם הוא עובד עם השב"כ האויב והוא השיב: 'אני לא עובד עם האויב'. עם כל הכבוד, השב"כ איננו האויב שלנו אלא ההיפך. סוכני השב"כ עובדים יום יום שעה שעה ומסכנים את חייהם במטרה להגן על חיי אזרחי ישראל, כולל חייו של סולימן עצמו".

תשובת הממונה: "קריאה פומבית של שדרן התאגיד לשב"כ "אויב"? האמנם? כמה קל להוציא דברים מהקשרם ולהגיע למסקנה כל-כך שגויה ופוגענית. בסרטון המוצג, חלק מקמפיין מיתוג של כתבי חטיבת החדשות בטלוויזיה, מפנה סולימן מסוואדה, כתב לענייני ירושלים ומגיש "הכל פוליטי", זרקור לעבר חוויה אישית, רגישה, ייחודית ומורכבת המאפיינת בצורה בולטת וחדה את עבודתו כעיתונאי וכאזרחי ישראל-ערבי. ראוי אם כך שניציג את הטקסט כולו, במלואו וכלשונו, לטובת הבנה נכונה ומדויקת של הנקרא והנשמע:

"זה קרה באחד הערבים בשער שכם. היו מהומות במהלך חודש רמדאן האחרון. ניגשים אלי שני צעירים. ואני מזהה אחד מהם כמי שלמד איתי בבית הספר, ואומר לי:

'שתדע, כולנו בכלא צופים בך', ואומרים:

'אתה מקושר'

מקושר למי?

אומר לי: 'מקושר לשב"כ'

עכשיו אני צוחק, אבל זה מאוד מפחיד.

הדבר האחרון שכערבי אתה רוצה שיחשדו בך זה להיות בקשר עם השב"כ. ואז הוא אומר לי: 'אתה, בסופו של דבר, עובד עם האויב'

יישמע. בכך מתקיים במלואו האיזון והגיוון הנדרש על פי החוק והקוד האתי של תאגיד "כאן".

לא מוצדק

בעלי הבית השתגעו?

הקבילה: שם הכתבה "בעלי הבית השתגעו" בחדשות שישי עם מאיה ראכלין בכאן 11 הוא בעייתי. ניתן להבין אותו בכל מיני דרכים, אבל הוא מרמז להערכתו שלא בסדר שארגוני השמאל עושים סיוורים בחברון. אבקש לא להשתמש בשמות כתבות מגמתיות ולפרסם תיקון. הכתבה עצמה הייתה מעניינת וחשובה. באופן כללי חדשות 11 טובות מאד".

התשובה: הכתבה בחברון הציגה גם סיור של השמאל וגם של הימין, כשבתווך החיילים, שבעל כורחם נגררים לעימות פוליטי המתרחש לנגד עיניהם. בעקבות זאת, הכותרת - שהתבססה על סיסמת הבחירות של בן גביר ("מי פה בעלי הבית?") - כוונה ישירות לשני הצדדים גם יחד, ימין ושמאל, ולעובדה שהקרב התודעתי שהם, בעלי הבית בחברון, מנהלים ברחובות העיר, נהפך למופע מסוכן בפני עצמו ומעיד על ה"טירוף" שאחז בשני הצדדים. תודה גם על המחמאה. אנחנו בהחלט משתדלים להעמיד משדרים מעניינים ורלוונטיים, ומקווים שתמשיך לצפות בנו.

נענה לגופו

התשובה: כאן 88 היא תחנה המשמיעה מוזיקת איכות מכל הזמנים. עיקר השירים המושמעים בתחנה הם להיטי עבר ולצידם מושמעים שירים חדשים ועדכניים, בעיקר מהז'אנר האלטרנטיבי. כתחנה המתבססת על מכלול היצירות שיצאו וזכו להכרה ולתהילה מאז שנות ה-60-50 של המאה ה-20, אנו מוצאים עצמנו מול יצירה שברובה היא גברית. במסגרת מאמצינו לקדם ולהשמיע יצירה המבוצעת על ידי נשים, אנחנו שמים על כך דגש מיוחד בעריכה, ומשקיעים מאמץ רב לאתר זמרות ולהיטים כדי להוסיפם לרשימות ההשמעה באופן שיהלום את רוח התחנה. ככלל, איננו מאפשרים רצועה שאין בה קולות נשיים. אנחנו מודים לך על ההערה הנוגעת ליצירה נשית ישראלית בכאן 88 ושותפים לתחושותיך שיש מקום לעוד ממנה. נעביר את פנייתך לעורכי התחנה לתשומת לבם לשיקולם המקצועי.

 נענה לגופו

אתה בסך הכול מנסה להגיד להם: 'לא, אני לא עובד עם האויב, אני כאן קודם כל כי אני עיתונאי'.

באומץ רב, בהומור ובכאב כאחד, מציג כאן סולימן, מטובי כתביה של החטיבה, את המצב המורכב והמיוחד, אפילו האבסורדי, לתוכו נקלע, ובעיקר את ההאשמה המופרכת שהוטחה בו מצד חבר ילדות, לפיה "אתה, בסופו של דבר, עובד עם האויב"; האשמה, המהדהדת את הדילמה הפנימית הרגישה, אפילו הנפיצה, שלתוכה נקלע, הנוגעת באחד הנימים הרגישים ביותר המאפיינים את הסכסוך הישראלי-פלסטיני בכלל, ואת חייו האישיים בפרט.

סולימן מסוואדה מבקש כאן, בסרטון הזה, לומר לך, ובעצם לכולנו, שהוא "לא עובד בשביל אף אחד, מאחר שקודם כל אני עיתונאי".

זו גם הייתה צריכה להיות הכותרת שלך, מר גליק, בפנייתך אלינו.

 לא מוצדק

לאן נעלם הקול הנשי?

הקבילה: כבר מספר ימים שאני שומעת רק את כאן 88 ובעברית משמיעים אך ורק זמרים ישראלים, מתעלמים לחלוטין מזמרות באופן גורף, כאילו אינן קיימות. היום, במשך כל היום, השמיעו פעם אחת את קורין אלאל. מה שאני מבינה מזה, שעורך המוסיקה שייך לקהילה הלהט"בית. לי זה לא משנה לאיזו קהילה העורך שייך, אבל אני רוצה לשמוע זמרות ישראליות. אני רוצה לשמוע קולות נשיים באותה מידה שאותו עורך מכריח אותנו לשמוע קולות גבריים. אני בטוחה שאני לא היחידה ששמה לב לחוסר הצדק הזה.

טעויות וחוסר דיוק

הקוד שלנו

3. נפעל להבטחת הדיוק, האמינות והשלמות של המידע שנפרסם לציבור.

4. לא נפרסם מידע שאינו בדוק באופן סביר בהתאם לנסיבות העניין ולהקשרו, או שהוא מסולף או עלול להטעות.

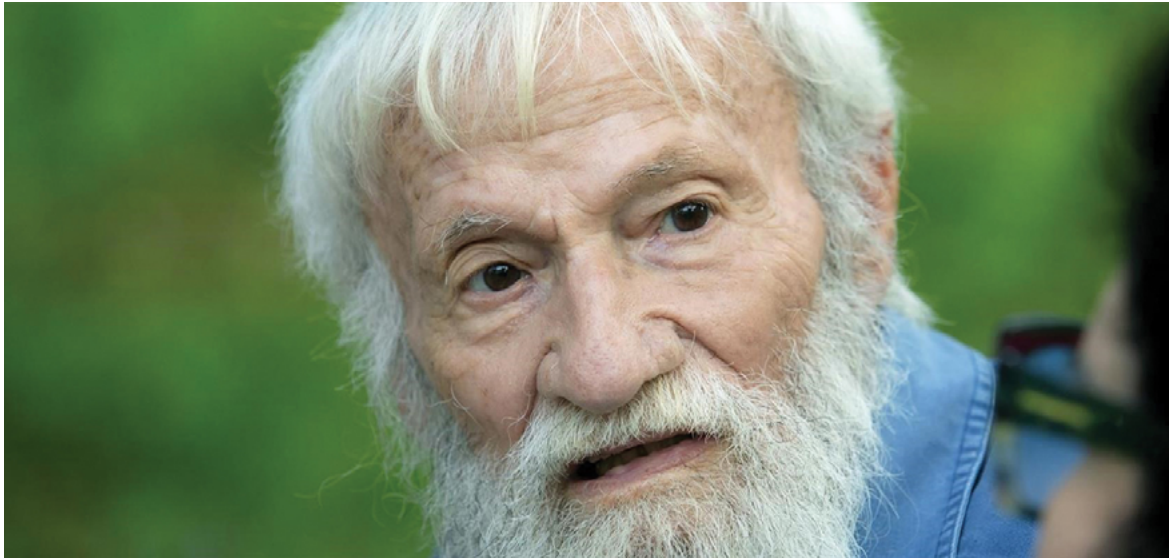
בקבוצה זו מקובצות תלונות העוסקות בטענות של צופים ומאזינים על כי התוכן המשודר בכלל הפלטפורמות של התאגיד היה שגוי, חסר, לא מקצועי, לא מדויק, מטעה או שהתבסס על מידע לא נכון או חלקי. מספר התלונות בשנת הדוח עמד על 58 (6%) לעומת 61 (4%) בשנה הקודמת - עלייה של 2%.

שיעור התלונות המוצדקות בקבוצה זו עמד בשנת הדוח על 41% - ירידה של 8% לעומת השנה הקודמת.

בשיעור התלונות הלא מוצדקות בתחום זה חלה עלייה חדה של כ-50% - 79% השנה לעומת 30% בשנה הקודמת.

אנו מציעים לך
לערוך את
הפרוייקט שלך
באמצעות
הטלפון
הנייד שלך
באמצעות
האפליקציה
החדשה שלנו
באמצעות
האפליקציה
החדשה שלנו

לא נגזרה סקילה על יורם טהרלב

הקבילה: בתוכנית במוצ"ש אמרה ליאת רגב בשידור חי פעמיים ש"בית דין חרדי גזר סקילה על יורם טהרלב ז"ל", עובדה שלמיטב ידיעתי איננה נכונה וכן איננה הגיונית, כיוון שבית דין איננו יכול לגזור כזה דבר (ודאי לא באלפיים השנים האחרונות). אמירה כזאת מלבה מחלוקת ללא צורך וגורמת להסתה ולפילוג מיותר. אני מצפה ומבקשת שליאת תבהיר את הדברים ותדגיש שנפלה טעות בדבריה.

תשובת הממונה: בירור התלונה אכן מעלה שטענתך צודקת. המגישה הוטעתה על-ידי קרובי משפחתו של טהרלב המנוח, שאמרו כדברים האלה, ושכוונו ככל הנראה למדפיס הספר. בכל מקרה, הדבר לא נאמר בכוונה רעה, והוא יובהר ויתוקן בתוכנית במוצ"ש הקרוב.

מוצדק

כל הנחלים זורמים לקיבוץ

הקבילה: אני מדריך טיולים המטייל עם קבוצות ולא נתקלתי בשום בעיה בכניסה לנחלים. אני גר בגליל העליון והיה קשה לי לראות אך הכתבת מעוותת את המציאות ולא מספרת אמיתות ומחפשת "דם". כתבה שקרית ולא מדויקת. דוגמה קלאסית לפייק ניוז בחסות הערוץ המכובד, שעד כה החשבתי כמקצועי מתדרדר במדרון חלקלק לעיתונות הצהובה. אני מוכן לעשות סיבוב נוסף עם הכתבת המוכשרת ולהראות לה את ההיפך הגמור. מזעזע אך הערוץ המכובד לא בודק תכנים לפני שמעלה לשידור ומכפיש.

התשובה: קראתי בעיון את ההתכתבות המפורטת שהתנהלה בינך לבין כתבת התחקירים ומגישת "הזמן הירוק", יפעת גליק, וצפיתי שוב בכתבה נשואת תלונתך. אחרי תהליך מוקפד של בדיקה מעמיקה, הכתבת יצאה לשטח וראתה מקרוב, במו עיניה, מציאות מטרידה. היא אינה מתייחסת בכתבתה לדרכי גישה עוקפות לנחלי ישראל אלא לדרכים ציבוריות, סטטוטוריות, שאף הן אמורות להיות פתוחות לשימוש ציבורי. למרבה הצער, כך גילתה, הן סגורות ל"זרים", כלומר, לאנשים שאינם

ולחזות את שיעור ההצבעה והסקרים. הופתעת לגלות, במקרה, שישנן הטיית בתוצאות הסקרים. איך דבר כזה קורה? איך גרף שקרי משודר במהדורה המרכזית בתאגיד השידור ומוצג כנתון אובייקטיבי וכחלק מתוצאות סקר דעת מקצועי? זהו דבר שעלול במכוון להשפיע על התודעה והדעה של הציבור ובכך גם על תוצאות הבחירות.

התשובה: פרסום נתוני סקרים בתקופת מערכת בחירות יכול להשפיע על דעת הקהל ולכן חובה להיצמד לתוצאות הסקר כפי שהן כתובות (אלו גם הנתונים שמועברים לוועדת הבחירות המרכזית). ככל שפרשנות שניתנה בעל פה הוצגה כחלק מהסקר הרי שבהחלט מדובר בתקלה. אדגיש כי בעקבות האירוע המפורט בתלונתך, ועוד בטרם פנייתך אלינו, חודדו הנהלים בתחום זה מול עובדי החדשות בערבית.

 מוצדק

שיקול דעת מוטעה

הקבילה: אני קובל על חוסר הרגישות המשווע שקיבל ביטוי בעריכה הלקויה של הנושאים במהדורת חדשות הערב. הבאתם כתבה על משפטה של המזכירה הנאצית ומיד בלי שהספקנו להתאושש ממראות הגטו והזוועות, בום, כתבה על השמחה בארגנטינה שזכתה במונדיאל.

התשובה: אכן, שיקול דעת עריכתי מוטה. הערנו על כך לעורכת ונקפיד להימנע מכך בעתיד.

 מוצדק

מתגוררים באזור, וזאת, כפי העולה מן הכתבה, בחסות יישובים שונים. הכתבה התבססה, בין היתר, על מסמכים פנימיים מתוך ישיבות הנהלת הקיבוץ, בהם דנים כיצד למנוע ממטיילים את האפשרות להגיע אל הנחל באמצעות הדרך הציבורית בקיבוץ, ואף הגיע לדינו קובץ הנחיות המורה לשומרים לפעול ברוח זו.

 לא מוצדק

מפה פוגענית

הקבילה: היום שודרה בכאן 11 מפת ישראל ללא יהודה ושומרון. זוהי מפה פוגענית שמשקפת את הנראטיב הפלסטיני של האויב ואין לה כל מקום בתאגיד שידור ממלכתי. זו בעיה חוזרת ונשנית בתאגיד.

התשובה: הצדק עמך. בדקתי לעומק את שורשי התקלה. היא נבעה, למרבה הצער, מתקלה טכנית, משולבת בתקלת אנוש. נכון, זה קרה גם בעבר, אבל אני יכול להבטיח לך שאין מאחורי התקלה הזו קצה קצהו של זדון. גם לא זלזול. ובוודאי לא כוונה פוליטית כלשהי. התקלה החוזרת הזו בהחלט מחייבת אותנו לבדק בית מקצועי נוסף, וכך נעשה, כדי שלא נפגש חלילה בשלישית.

 מוצדק

תקלה בסקר

הקבילה: לקראת מערכת הבחירות יזמו בחדשות בערבית, באמצעות מכון מחקר וסקרי דעת קהל סטאטנט, סדרת סקרים שמטרתה לתת תמונת מצב

קליטה

תלונות שעוסקות בקשיי קליטה ותקלות בשידורי הטלוויזיה, הרדיו וכלל הפלטפורמות של חטיבת הדיגיטל של התאגיד מועברות להתייחסות הגורמים הטכניים והמקצועיים. פניות לגבי שידורי הרדיו והטלוויזיה מועברות למחלקת ההנדסה והטכנולוגיה, ובענייני היישומון, גלישה, צפייה דרך האתר והרשתות החברתיות למיניהן – ישירות לחטיבת הדיגיטל. בשנת הדוח התקבלו 37 תלונות (4% מסך התלונות הכללי) – שיעור זהה לשנה שעברה. שיעור התלונות המוצדקות עמד על 22% – שיעור זהה לשנה הקודמת.

ציוד שידור ייעודי וייחודי. מדובר בציוד, שידע לפעול בחסות מארג משדרים קיים בכניסות וביציאות מהמנהרות. פנינו בעבר לגופי הניהול של המנהרות – דרך ארץ (כביש 6) וכרמלטון (מנהרות הכרמל). מטרת הפניות במהלך השנים הייתה לייצר מענה לקליטת השידורים במנהרות. לצערי, הפניות לא הבשילו לכדי יצירת פתרונות מעשיים. ייתכן ודרישה ציבורית לרצף קליטת שידורי הרדיו גם במנהרות, יהווה מנוף לחץ לשינוי.

נענה לגופו

הלו, זה רדיו?

הקבילה: לצערי, בנסיעות בכבישי ישראל, במנהרות בארץ אין קליטת שידורי רדיו. בכל המנהרות, הארוכות והקצרות, יש ויש קליטת סלולרי. האם אפשר לשפר ולאפשר קליטת שידורי רדיו?

התשובה, בשם מנהל מערך המשדרים והתמסורות (חטיבת הנדסה וטכנולוגיות) בתאגיד: אני מצר על בעיות הקליטה אותן אתה חווה ומתאר בפנייתך. שידור תחנות קול ישראל במנהרות דורש התקנת

נספח

כללי תאגיד השידור הישראלי (ממונה על קבילות הציבור), התשע"ז-2017

בתוקף סמכותה לפי סעיפים 62(ד) ו-90(ב) לחוק השידור הציבורי הישראלי, תשע"ד-2014, קובעת המועצה את הכללים הבאים:

פרק א' - פרשנות

1. בכללים אלה -
 - "התאגיד" - תאגיד השידור הישראלי;
 - "המועצה" - מועצת התאגיד;
 - "ועדת משנה לפיקוח על תשדירי פרסומת והודעות" - ועדה משנה שהוקמה על ידי המועצה שבסמכותה להורות על הפסקת תשדירי פרסומת והודעות ברדיו, הודעות חסות ותשדירים לשירות הציבור;
 - "יו"ר המועצה" - יושב ראש המועצה;
 - "המנהל הכללי" - המנהל הכללי של התאגיד;
 - "הממונה" - הממונה על קבילות הציבור בתאגיד;
 - "כללי האתיקה" - הכללים שנקבעו על ידי המועצה לפי סעיף 11(12) לחוק השידור הציבורי הישראלי, תשע"ד-2014;
 - "ועדת אתיקה פנימית" - ועדה שהרכבה נציג הנהלת התאגיד, נציג העיתונאים, ובראשה יעמוד עיתונאי ותיק שאינו עובד התאגיד.

פרק ב' - תלונה לממונה

1. זכות הפניה לממונה
2. כל אדם רשאי לפנות לממונה, לקבול או להתלונן בפניו על כל ענין הנוגע למשדירי התאגיד או לאופן פעולתו, בכל הנוגע לשידוריו והתוכן שהוא מספק ובתלונות על הפרת כללי האתיקה (להלן - תלונה).
 - הגשת תלונה
3. התלונה תוגש בכתב או בכל דרך מקובלת ומתועדת אחרת, במישרין לממונה, היא תהיה חתומה בידי המתלונן ויצוינו בה שמו ודרכי מענה לתלונה, תיאור העניין שעליו נסבה התלונה, המועד שבו אירע וכל פרט אחר הנוגע לעניין והעשוי לסייע לברור יעיל של התלונה.
 - סמכויות מקבילות
4. א. ראה הממונה כי גוף אחר בתאגיד מוסמך לדון, להכריע או להשיב על התלונה שנשלחה אליו, רשאי הוא שלא לטפל בה אלא להעבירה לטיפולו של אותו גוף ובתנאי שיעקוב אחר הבדיקה ויוודא מסירת מענה ראוי לפונה.
 - ב. בכל קובלנה העוסקת בהפרה, לכאורה, של הקוד האתי של התאגיד, יהיה לממונה שיקול דעת באשר לאפשרות להעבירה לוועדת האתיקה הפנימית לדיון משותף של הממונה והוועדה.
 - ג. החליט הממונה שלא לטפל בתלונה בשל קיומו של גוף אחר בתאגיד כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך למתלונן בכתב.

- תלונות שאין לברר אותן
5. א. לא יהיה בירור בתלונות אלו:

1. תלונה שהוגשה בעילום שם, אלא אם כן סבר הממונה אחרת וינמק את החלטתו;
2. תלונה שנבדקה וטופלה על ידי הגורמים המקצועיים בתאגיד והמענה שנשלח לפונה מניח את דעתו של הממונה;
3. תלונה בעניין התלוי ועומד בבית משפט או בבית דין שבית משפט או בית דין הכריע בו לגופו;
4. תלונה שהממונה סבור שהיא קנטרנית או טורדנית;
- ב. הוגשה תלונה שלפי סעיף קטן (א) אין לברר אותה, יודע הממונה למתלונן בכתב שלא יטפל בה ויצוין את הנימוקים לכך.
6. קיבל הממונה מספר רב של תלונות באותו נושא, רשאי הוא שלא להשיב לכל פונה בנפרד אלא לפרסם תשובה באתר האינטרנט של התאגיד או בכל דרך פומבית שימצא לנכון. הממונה ישיב לפונה כי התשובה נמצאת באתר וישלח העתק התשובה גם ליו"ר המועצה.

אופן הברור

7. א. הממונה רשאי לברר את התלונה בכל דרך שיראה לנכון והוא אינו קשור להוראה שבסדר דין או בדיני ראיות.
ב. הממונה יביא את התלונה לידיעת מי שהיא נוגעת אליו - אם היה עובד, נושא משרה או ממלא תפקיד בתאגיד, גם לידיעת הממונה הישיר עליו וייתן לו הזדמנות נאותה להשיב עליה; הממונה רשאי לדרוש כי התשובה על התלונה תעשה בתוך תקופה שיקבע, ושלא תעלה על שבעה ימים.
ג. הממונה רשאי גם לשמוע את המתלונן, את מי שהתלונה נוגעת לו וכל אדם אחר, אם ראה בכך תועלת.
ד. לצורך הברור רשאי הממונה לדרוש מכל עובד או בעל תפקיד בתאגיד להתייבב לפניו ולמסור לו, תוך תקופה שיקבע בדרישה ובאופן שיקבע, כל ידיעה או מסמך העשויים לדעת הממונה לעזור בברור התלונה; מי שנדרש להתייבב או למסור ידיעה או מסמך כאמור, חייב למלא אחר הדרישה וסירוב למלא אחר הדרישה תהווה פגיעה במשמעת של התאגיד.

הפסקת הברור

8. א. הממונה רשאי להפסיק ברור תלונה אם ראה כי לכתחילה לא היה מקום לברורה, ורשאי הוא להפסיקו אם ראה שעניין התלונה בא על תיקונו או שהמתלונן ביטל את תלונתו.
ב. הממונה יודיע למתלונן ולמי שהתלונה נוגעת לו, בכתב, שהפסיק את הברור ויצוין את הנימוקים לכך.
ממצאי הממונה

9. מצא הממונה, בתום הליך הברור שהתלונה הייתה מוצדקת, כולה או מקצתה, ינהג כמפורט להלן:
 1. ימסור על כך הודעה מנומקת בכתב למתלונן ולמי שהתלונה עליו;
 2. העלה ברור התלונה קיומו של ליקוי - רשאי הממונה להצביע לפני מי שהתלונה עליו, על הצורך בתיקון הליקוי ועל הדרך והמועד לכך, וזאת בשים לב לסמכויות הנתונות בידי המנהל הכללי כעורך הראשי של התאגיד.
 3. העלה ברור ראשוני של התלונה כי יש לשקול הפסקת שידור של תשדיר פרסומת, חסות או תשדיר לשירות הציבור, יעביר הממונה את התלונה לדיון והכרעה לפני ועדת משנה לפיקוח על תשדירי פרסומת והודעות. מי שהתלונה עליו או הממונה הישיר עליו, יודיע לממונה תוך המועד שנקבע כאמור בפסקה (2) על האמצעים שנקטו לתיקון הליקוי;
 4. העלה ברור התלונה חשד שנעברה עבירה פלילית - יביא הממונה את הדבר לידיעת היועץ המשפטי של התאגיד ויודיע על כך ליו"ר המועצה ולמנהל הכללי;
 5. רשאי הממונה לפנות למנהל הכללי בכתב, בדרישה שיורה לחדר את ממצאיו בשידורי הטלוויזיה או הרדיו או הדיגיטל במועד שהורה.

שידור הממצאים

10. א. המנהל הכללי של הרשות, או מי שהוא הסמיכו לכך, ינחה בדבר אופן שידור ממצאי הממונה כאמור בסעיף 9(5), בשים לב להמלצת הממונה.
ב. הממצאים ישודרו, ככל האפשר בנסיבות העניין, באותה מסגרת שבה שודר המשדר שבעטיו נגרמה הפגיעה ובסמוך לאחר שידורו.
ג. בעת שידור הממצאים יצוין מועד השידור המקורי שבו נעשתה הפגיעה כאמור.

ממצא שלילי

11. מצא הממונה כי אין יסוד לתלונה, יודיע על ממצאיו למתלונן וכן למי שהתלונה נוגעת אליו.

דין וחשבון

12. א. הממונה יגיש למועצה, אחת לשנה לפחות, דין וחשבון על פעולותיו. הממונה ישקול פרסום פרטי התלונות והממצאים בהתחשב בחוק הגנת הפרטיות.

ב. משהוגש דין וחשבון כאמור בסעיף קטן (א), הוא יהיה פתוח לעיון הציבור, לרבות באמצעות פרסומו באתר האינטרנט של התאגיד.

ג. דין וחשבון שהגיש הממונה וכן כל מסמך אחר שפרסם או הכין במסגרת מילוי תפקידו, או הודעה שנמסרה לו אגב מילוי תפקידו, לא ישמשו ראיה בהליך משפטי או משמעותי.

פרסום

13. א. התאגיד יפרסם ברבים הודעה על מינויו של הממונה וכן הודעה על מענו לצורך הגשת תלונות.

ב. התאגיד יפרסם מזמן לזמן, לפי הנחיות המנהל הכללי, הודעות באמצעי התקשורת ובהן שמו של הממונה והמען לפניות אליו.

אי-תלות

14. אין על הממונה מרות בעניין מילוי תפקידיו לפי כללים אלה, זולת מרותו של הדין.

גיל עומר

יושב ראש מועצת התאגיד

עריכה: ד"ר אורי פז

ריכוז מערכת: מיכל רחמימי

עיצוב גרפי: גלית אזולאי

עיבוד נתונים: מגדי קרקי

ירושלים, 2023

707

הממונה על
קבילות הציבור | כאן